

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Warszawie

LWA.410.005.02.2023

Pan
mgr inż. Grzegorz Gruczek
Prezes Zarządu
Przedsiębiorstwa Wodociągowo-Kanalizacyjnego
"Legionowo" Sp. z o.o.
ul. Tadeusza Kościuszki 16a; 05-120 Legionowo

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/23/087 „Zapewnienie bezpieczeństwa zaopatrzenia w wodę wybranych jednostek samorządu terytorialnego na wypadek wystąpienia sytuacji kryzysowych”

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Przedsiębiorstwo Wodociągowo-Kanalizacyjne "Legionowo" Sp. z o.o. ¹ Ul. Tadeusza Kościuszki 16a; 05-120 Legionowo
Kierownik jednostki kontrolowanej	Pan mgr inż. Grzegorz Gruczek, Prezes Zarządu ² od dnia 20 lutego 2007 r. ³
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Określanie potrzeb, organizacja i planowanie działań na wypadek zdarzeń mogących w istotny sposób ograniczyć stopień zaopatrzenia w wodę mieszkańców gminy. 2. Przygotowanie działań na wypadek zdarzeń mogących w istotny sposób ograniczyć stopień zaopatrzenia w wodę mieszkańców gminy.
Okres objęty kontrolą	Lata 2021-2023 do dnia zakończenia czynności kontrolnych, z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ⁴
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Warszawie
Kontrolerzy	1. Rafał Sowa, główny specjalista k.p., upoważnienie do kontroli nr LWA/64/2023 z 23 marca 2023 r. 2. Zbigniew Dudzik, główny specjalista k.p., upoważnienie do kontroli nr LWA/69/2023 z 27 marca 2023 r.

(akta kontroli str. 1-19)

¹ Dalej także: Spółka, PWK lub Przedsiębiorstwo.

² Do składania oświadczeń i podpisywania w imieniu Spółki uprawniony był (na dzień 24 marca 2023 r. wg danych w Krajowym Rejestrze Sądowym - KRS) jednoosobowo Prezes Zarządu Spółki lub Prokurent.

³ Wg KRS z 24 marca 2023 r.

⁴ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna⁵ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Przedsiębiorstwo Wodociągowo-Kanalizacyjne „Legionowo” Spółka z o. o. prowadziło działania na rzecz zapewnienia bezpieczeństwa zaopatrzenia w wodę mieszkańców Legionowa na wypadek wystąpienia sytuacji kryzysowych⁶ w ramach wydanego przez Prezydenta Legionowa zezwolenia na prowadzenie zbiorowego zaopatrzenia w wodę, jednak w okresie objętym kontrolą nie zapewniło pełnego bezpieczeństwa w tym zakresie.

Spółka nie posiadała planu awaryjnego zaopatrzenia w wodę pitną, wskazanego w zatwierdzonym Planie Obrony Cywilnej Miasta Legionowa⁷, w związku z czym działania Spółki na wypadek zdarzeń mogących w istotny sposób ograniczyć możliwość zaopatrzenia w wodę mieszkańców Legionowa nie zostały kompleksowo zaplanowane i przygotowane. Pomimo posiadania zdywersyfikowanych źródeł wody oraz zasobów wody w zbiornikach wody czystej⁸, pozwalających na pokrycie zapotrzebowania minimalnego⁹ w sytuacji kryzysowej przez 7,8 doby¹⁰, nie zorganizowano i nie zapewniono zasobów do wykorzystania do dystrybucji wody w przypadku braku możliwości dostarczenia wody systemem wodociągowym. Przy wykorzystaniu cystern, będących w dyspozycji PWK, Spółka była w stanie zapewnić jedynie 45,1% dziennego fizjologicznego zapotrzebowania na wodę, 15,0% minimalnego i 6,1% niezbędnego¹¹. Ponadto Spółka nie posiadała analiz w zakresie zapotrzebowania na wodę w sytuacjach kryzysowych, charakterystyki potencjalnych zagrożeń oraz zasobów i innych możliwości dostarczania wody. Opracowanie ww. dokumentów i na przykład wyznaczenie studni¹² głębinowych do wykorzystania przez mieszkańców Miasta, w sytuacji braku możliwości dystrybucji wody wodociągiem, pozwoliłoby na przewyższenie słabości systemu, tj. ograniczonych możliwości dystrybucji wody cysternami i pełne wykorzystanie możliwości i zasobów wodnych PWK.

W okresie objętym kontrolą zapewniona została jakość wody zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi¹³. Jako przykład dobrych praktyk należy wskazać obowiązujące w Spółce procedury dezynfekcji cystern, przewidzianych do wykorzystania w sytuacji awarii lub sytuacji kryzysowej. Zgodnie z wymogami ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków¹⁴, Spółka opracowała i realizowała Wieloletni plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych. Zadania związane z utrzymaniem infrastruktury wodociągowej i jej modernizacji, ochroną ujęć wody, usuwaniem awarii sieci wodociągowej Spółka realizowała prawidłowo. W okresie objętym kontrolą Spółka nie przedkładała Zarządowi Gminy informacji o realizacji

⁵ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁶ Sytuacja kryzysowa – każda sytuacja wpływająca na ograniczenie stopnia zaopatrzenia w wodę mieszkańców, w szczególności związana z dostarczaniem wody w warunkach specjalnych, takich jak wystąpienie skażenia, klęsk żywiołowych, awarii urządzeń i sieci wodociągowych, aktów terrorystycznych oraz zagrożenia wojną i działań wojennych.

⁷ Wprowadzony zarządzeniem nr 184/2013 Prezydenta Miasta Legionowo z dnia 31 października 2013 r. w sprawie wprowadzenia do stosowania Planu Obrony Cywilnej, dalej: plan OC.

⁸ Zbiornik wody czystej – zbiornik wodociągowy, znajdujący się na terenie ujęcia i stacji uzdatniania wody.

⁹ Ilość wody, która pokrywa potrzeby niezbędne dla przetrwania ludności i zwierząt gospodarskich (w okresie ograniczonych dostaw). Dla Gminy Legionowo obliczone przez biegłych jako 399,04 m³/dobę.

¹⁰ Przy założeniu 70% napełnienia zbiorników wody czystej.

¹¹ Według opinii biegłych w dziedzinie bezpieczeństwa dostaw wody w sytuacjach kryzysowych, powołanych w trybie art. 49 ust. 1 ustawy o NIK, na podstawie postanowienia Dyrektora Delegatury NIK we Wrocławiu. Dienne fizjologiczne zapotrzebowanie – ilość wody potrzebna do przetrwania w sytuacji kryzysowej, tj. 2,5 dm³ osoba/dobę (dla Gminy Legionowo obliczone przez biegłych jako 133,01 m³/dobę); niezbędne zapotrzebowanie – ilość wody, która pokrywa potrzeby wszystkich odbiorców w ilościach niezbędnych do życia, funkcjonowania zakładów użyteczności publicznej i potrzeby wybranej produkcji (w okresie ograniczonych dostaw). Dla Gminy Legionowo obliczone przez biegłych jako 983,56 m³/dobę.

¹² Studnia – obiekt techniczny, umożliwiający pobór wody podziemnej zgromadzonej w warstwach wodonośnych, z wykorzystaniem urządzeń do poboru wody, zlokalizowany na terenie ujęcia podstawowego.

¹³ Dz. U. z 2017 r. poz. 2294, ze zm., dalej rozporządzenie w sprawie jakości wody.

¹⁴ Dz. U. z 2023 r. poz. 537, ze zm., dalej ustawa o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę.

skarg i wniosków oraz o występujących awariach, co było niezgodne z udzielonym zezwoleniem na prowadzenie zbiorowego zaopatrzenia w wodę. Ponadto, niezgodnie z pozwoleniem wodnoprawnym wydanym dla Stacji Uzdatniania Wody¹⁵ [...] ¹⁶, nie dokonywano w latach 2021-2022 dwukrotnego badania jakości wody surowej z sześciu studni tego ujęcia, co jednak nie miało wpływu na zapewnienie wymaganej jakości dostarczanej wody.

OBSZAR

1. Określanie potrzeb, organizacja i planowanie działań na wypadek zdarzeń mogących w istotny sposób ograniczyć stopień zaopatrzenia w wodę mieszkańców Legionowa

Opis stanu faktycznego

1.1. Przedsiębiorstwo Wodociągowo-Kanalizacyjne "Legionowo" Sp. z o.o. zostało utworzone 10 lutego 1993 r. ¹⁷ Jedynym udziałowcem Spółki jest Miasto Legionowo. Przedmiotem działalności Spółki, wg aktu założycielskiego¹⁸, było m.in. pobór, dostarczanie i uzdatnianie wody, jako teren prowadzenia działalności wskazano obszar Rzeczypospolitej Polskiej i zagranicę. W akcie założycielskim nie określono obowiązków realizacji przez Spółkę zadań dotyczących zaopatrzenia w wodę w sytuacjach kryzysowych.

Spółka eksploatowała¹⁹ cztery ujęcia wody²⁰, w tym: trzy stacje uzdatniania wody²¹ o łącznej rocznej produkcji wody czystej wtłoczonej do sieci 2 333 506 m³ oraz 10 zbiorników wody czystej²² o łącznej pojemności 4250 m³. Długość sieci wodociągowej wynosiła 242,26 km, w tym 134,48 km sieci ulicznej i 107,78 km przyłączy wodociągowych. Spółka obsługiwała 49 978 osób, tj. ok 96,6% mieszkańców Legionowa (53 942 osób).

Sumaryczna średniodobowa produkcja wody wynikająca z aktualnego zużycia wody przez mieszkańców w roku 2022 wynosiła 8 722 m³/dobę, co oznacza, że ujęcia podstawowe²³ posiadają rezerwę produkcyjną w wysokości 7 118 m³/dobę²⁴.

(akta kontroli str. 23-48, 535-542, 546-556, 807-833, 946)

¹⁵ Dalej: SUW.

¹⁶ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2022 r. poz. 902), dalej: ustawa o dostępie do informacji publicznej i art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2022 r. poz. 1233), dalej: ustawa o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie tajemnicy przedsiębiorstwa. Wyłączenia tego dokonano w interesie Spółki.

¹⁷ Repertorium A nr 529/93 z 10 lutego 1993 r. Obecna nazwa Spółki obowiązuje od dnia 26 października 2007 r.

¹⁸ Tekst jednolity aktu założycielskiego po zmianach, wg stanu z dnia 30 grudnia 2020 r. (Repertorium A nr 6037/2020).

¹⁹ Wg danych ze „Sprawozdania Zarządu z działalności gospodarczej przedsiębiorstwa za rok 2022”.

²⁰ W tym: ujęcie [...] (sześć studni głębinowych, ilość pobranej wody 1 553 428 m³), ujęcie [...] (trzy studnie głębinowe, ilość pobranej wody 523 550 m³), ujęcie [...] (cztery studnie głębinowe, ilość pobranej wody 437 381 m³) oraz studnia oligoceńska „Rynek” (ilość pobranej wody 1422 m³). Studnia „Rynek” jest własnością Miasta, zarządzaną przez PWK na podstawie corocznych umów zawieranych z Miastem w ramach, których Spółka zobowiązała się m.in. do uzdatniania i udestępniania wody ze studni, utrzymywania sprawności technicznej urządzeń do poboru rozprowadzania i uzdatniania wody. Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy o dostępie do informacji publicznej i art. 11 ust. 4 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie tajemnicy przedsiębiorstwa. Wyłączenia tego dokonano w interesie Spółki.

²¹ Stacja Uzdatniania [...] (roczna produkcja wody wtłoczonej do sieci w 2022 r. - 1 548 327 m³), Stacja Uzdatniania [...] (roczna produkcja wody wtłoczonej do sieci w 2022 r. - 498 936 m³), Stacja Uzdatniania [...] (roczna produkcja wody wtłoczonej do sieci w 2022 r. - 431 203 m³) oraz studnia oligoceńska rynek (1368 m³). Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy o dostępie do informacji publicznej i art. 11 ust. 4 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie tajemnicy przedsiębiorstwa. Wyłączenia tego dokonano w interesie Spółki.

²² W tym: SUW [...] trzy zbiorniki (1000 m³, 1000 m³, 700 m³), SUW [...] trzy zbiorniki po 300 m³, SUW [...] cztery zbiorniki (trzy zbiorniki po 100 m³ i jeden 350 m³). Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy o dostępie do informacji publicznej i art. 11 ust. 4 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie tajemnicy przedsiębiorstwa. Wyłączenia tego dokonano w interesie Spółki.

²³ Ujęcie podstawowe – ujęcie wody, stanowiące podstawowe źródło zaopatrzenia w wodę w danym systemie wodociągowym.

²⁴ Obliczenie dokonane przez biegłych powołanych w toku kontroli NIK.

1.2. Na podstawie udzielonego²⁵, zgodnie z ustawą o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę, zezwolenia na prowadzenie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków²⁶, Spółka prowadziła na obszarze gminy Legionowo działalność polegającą m.in. „na ujmowaniu, uzdatnianiu i dostarczaniu wody odbiorcom”. Zezwolenia udzielono na czas nieoznaczony. W zezwoleniu m.in.:

- określono wymagania w zakresie jakości usług, w tym: zapewnienie niezawodności zbiorowego zaopatrzenia w wodę, zapewnienie dostaw wody w wymaganych ilościach i pod odpowiednim ciśnieniem, zapewnienie dostaw wody w sposób ciągły i niezawodny, zapewnienie należytej jakości dostarczanej wody;
- zobowiązano Spółkę do:
 - spełniania wymagań dotyczących jakości wody przeznaczonej do spożycia (w tym wymagań bakteriologicznych, fizykochemicznych i organoleptycznych), systematycznej kontroli jakości dostarczanej wody oraz przestrzegania regulaminu dostarczania wody;
 - prowadzenia dokumentacji świadczonych usług (m.in. prowadzenia ewidencji awarii, ewidencji skarg i wniosków), przedkładania Zarządowi Gminy Legionowo (wraz z rocznym sprawozdaniem finansowym) informacji m.in. o realizacji skarg i wniosków, występujących awariach, jakości usług);
 - zapewnienia zdolności posiadanych urządzeń wodociągowych do realizacji dostaw wody w wymaganych ilościach, opracowania i wdrożenie programu dostaw wody w warunkach występowania jej niedoboru,
 - niezwłocznego informowania odbiorców, uruchamiania zastępczych punktów poboru wody, niezwłocznego przystąpienia do usuwania skutków awarii lub zdarzeń nagłych, bądź wynikających z działania siły wyższej w przypadku zaistnienia przerw w dostawach wody na skutek siły wyższej, a także zdarzeń nagłych, nieprzewidzianych i niezależnych od Spółki („klęski żywiołowe, powódź, susza, skażenie ujęć wody wyciekami paliw ciekłych itp.”).

(akta kontroli str. 49-55)

Spółka nie realizowała obowiązku przedkładania (wraz z rocznym sprawozdaniem finansowym) informacji, m.in. o realizacji skarg i wniosków oraz występujących awariach do czego zobowiązywał pkt IV ust. 2 ww. zezwolenia (opisane w sekcji *stwierdzone nieprawidłowości*).

(akta kontroli str. 165, 650-754)

1.3. Regulamin dostarczania wody i odprowadzania ścieków na terenie Miasta Legionowa²⁷ został przyjęty Uchwałą Rady Miasta nr V/46/2019 z 27 lutego 2019 r. W dniu 31 sierpnia 2021 r. Rada Miasta Uchwałą nr XXXII/490/2021 zmieniła zapisy §19 obowiązującego regulaminu (dotyczące warunków przyłączenia do sieci wodociągowej lub kanalizacyjnej). Zmiany dokonano z uwagi na konieczność dostosowania treści regulaminu do obowiązujących przepisów prawnych²⁸. W regulaminie zobowiązano Spółkę m.in. do:

- zapewnienia zdolności posiadanych urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych do dostaw wody w ilości nie mniejszej niż 0,3m³/dobę (na podstawie zawartej umowy o zaopatrzenie w wodę lub odprowadzanie ścieków),
- dostaw wody i odprowadzania ścieków w sposób ciągły i niezawodny,

²⁵ Decyzja nr 4 Zarządu Gminy Legionowo z dnia 6 listopada 2002 r., zmieniona decyzją Prezydenta Miasta Legionowa nr GK.7003.1.2013 z 14 stycznia 2013 r. – zmiana dotyczyła jedynie nazwy Spółki.

²⁶ Dalej także: zezwolenie lub zezwolenie na prowadzenie zbiorowego zaopatrzenia w wodę.

²⁷ Dalej: regulamin dostarczania wody.

²⁸ Dostosowano zapisy regulaminu do wymogów znowelizowanej zgodnie z art. 7 ustawy z dnia 13 lutego 2020 r. o zmianie ustawy - Prawo budowlane oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 471, ze zm.), ustawy o zaopatrzeniu w wodę.

- zapewnienia należytej jakości dostarczanej wody, określonej w przepisach wydanych na podstawie art. 13 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę,
- prowadzenia regularnej wewnętrznej kontroli jakości dostarczanej wody,

Odbiorcom usług w regulaminie zagwarantowano, m.in. prawo do odbierania wody o odpowiednim ciśnieniu i jakości oraz bezpłatnego korzystania z zastępczych punktów poboru wody w przypadku przerw w dostawie wody.

W regulaminie wskazano ponadto:

- sposób postępowania w przypadku niedotrzymania ciągłości usług i odpowiednich parametrów dostarczanej wody i wprowadzanych do sieci kanalizacyjnej ścieków, tj.:
 - obowiązek informowania odbiorców o: planowanych przerwach lub ograniczeniach w dostawie wody, stopniu przewidywanego obniżenia jakości wody w sposób zwyczajowo przyjęty, co najmniej na 24 godziny przed planowanym terminem;
 - udostępnianie zastępczego punktu poboru wody i informowaniu odbiorców o możliwości korzystania z tego punktu w razie przerw w dostawie wody przekraczającej 12 godzin;
 - obowiązek informowania niezwłocznie odbiorców o rodzaju zakłóceń i przewidywanym czasie ich trwania w nagłych przypadkach niedotrzymania ciągłości usług i odpowiednich parametrów dostarczanej wody;
- standardy obsługi odbiorców, sposoby załatwiania reklamacji oraz wymiany informacji dotyczących zakłóceń w dostawie wody i odprowadzaniu ścieków, tj. min.: prawo do uzyskiwania wszelkich informacji o świadczonych usługach w tym o przewidywanych zakłóceniach w realizacji usługi, prawo do zgłaszania reklamacji dotyczących m.in. ilości i jakości świadczonych usług, zasad składania i terminu rozpatrywania reklamacji;
- warunki dostarczania wody na cele przeciwpożarowe, m.in.: dostępności wody, sposobu rozliczeń za wodę czy zasad informowania o wykorzystywaniu wody na cele przeciwpożarowe.

(akta kontroli str. 56-66)

1.4. W dokumentach dotyczących utworzenia Spółki (przedstawionych w pkt 1.1. niniejszego wystąpienia) nie wskazano do realizacji dla PWK zadań w zakresie: zapewnienia i utrzymania alternatywnych źródeł wody na wypadek braku ciągłości jej dostaw siecią wodociągową, dokonywania monitoringu jakości wody z tych źródeł, a po potwierdzeniu jej przydatności do spożycia oraz dostarczania mieszkańcom wody z alternatywnych źródeł w sytuacji braku działania sieci wodociągowej. Zezwolenie na prowadzenie zbiorowego zaopatrzenia w wodę, zobowiązywało PWK do opracowania programu dostaw wody w warunkach występowania jej niedoboru, jedynie w przypadku niedoboru spowodowanego niedostateczną wydajnością ujęć lub ograniczoną przepustowością sieci wodociągowej (pkt V.2 zezwolenia). Wskazano również obowiązek uruchomienia zastępczych punktów poboru wody w sytuacji, gdy przerwa w dostawie wody spowodowana działaniem siły wyższej, zdarzeń nagłych, nieprzewidzianych i niezależnych od PWK, trwa powyżej 12 godzin. Zatwierdzony przez Prezydenta Legionowa, Plan Zarządzania Kryzysowego²⁹ przewidywał jedynie wypożyczenie z PWK dwóch cystern na wodę, poza tym nie określał żadnych zadań do realizacji przez Spółkę. W planie jako podstawę prawną

²⁹ Plan nie ma wskazanej daty przyjęcia/zatwierdzenia. Plan został uzgodniony przez Prezesa Spółki, jednak bez wskazania daty uzgodnienia. W planie jako podstawę prawną planowanych działań (np. str. 300 planu) wskazano dokument „Plan zapewnienia dostaw wody w warunkach specjalnych dla Miasta Legionowo”.

planowanych działań³⁰ wskazano dokument „Plan zapewnienia dostaw wody w warunkach specjalnych dla Miasta Legionowo”, którego Spółka nie posiada. Prezes Zarządu Spółki wyjaśnił, że Spółka nie opracowywała, ani nie uczestniczyła w opracowaniu planu zarządzania kryzysowego ani wskazanego w nim „Planu zapewnienia dostaw wody w warunkach specjalnych dla Miasta Legionowo”. W dokumentach archiwalnych Spółki nie odnaleziono również żadnej korespondencji na ten temat.

Zadania PWK związane z wystąpieniem sytuacji kryzysowej przewidywał jedynie Plan OC uzgodniony przez Prezesa Zarządu PKW³¹. Do zadań PWK, w czasie kryzysu, należało, m.in.:

- współdziałanie z innymi podmiotami przy: monitorowaniu zagrożeń, ostrzeganiu i alarmowaniu ludności, prowadzeniu akcji ratunkowych i gaszenia pożarów, pracach planistycznych i programowych;
- realizacja przedsięwzięć związanych z zabezpieczaniem wody pitnej dla ludności;
- przywrócenie do działania uszkodzonych instalacji i urządzeń zaopatrujących ludność w wodę pitną³²;

Ponadto w załącznikach funkcjonalnych planu OC dotyczących: „ratownictwa” - wskazano PWK jako służbę organizującą działania mające na celu m.in. zabezpieczenie awaryjnych ujęć wody oraz sprzętu do dostarczania wody pitnej mieszkańcom, „doraźnego przywrócenia działania niezbędnych służb użyteczności publicznej” - wskazano PWK jako podmiot współdziałający, realizujący m.in.: przygotowanie planu awaryjnego zaopatrzenia w wodę pitną (dostawa z innego ujęcia, budowa studni i zbiorników wody) oraz budowę doraźnych ujęć wody pitnej oraz zbiorników przeciwpożarowych.

(akta kontroli str. 30-66, 95-107, 120, 125-127, 136, 785, 957)

1.5. Stosownie do obowiązujących, w okresie objętym kontrolą, regulaminów organizacyjnych Spółki³³, w ramach struktury organizacyjnej PWK, wyodrębniono m.in. Pion Techniczno-Eksploatacyjny, a w nim:

- Dział Techniczny odpowiedzialny, m.in. za sprawowanie nadzorów technicznych,
- Oddział Wodociągów i Kanalizacji odpowiedzialny, m.in. za utrzymanie obiektów, urządzeń i sieci wodociągowej w stałej sprawności technicznej; produkcję wody o określonych parametrach jakościowych i ilościowych; bezzwłoczne usuwanie awarii sieci i urządzeń wodociągowo-kanalizacyjnych; powiadamianie o awariach i wyłączeniach użytkowników i służb miejskich, zabezpieczenie eksploatowanego mienia, zwłaszcza ujęć wody i zbiorników wody czystej,
- Oddział Elektryczny i Automatyki odpowiedzialny, m.in. za bieżący monitoring pracy wszystkich obiektów.

Dyrektor Techniczny PWK wyjaśnił, że Spółka nie posiada ściśle określonej procedury usuwania awarii infrastruktury wodociągowo-kanalizacyjnej, gdyż każda awaria jest inna i wymaga podejmowania innych decyzji i działań. Każde zgłoszenie o awarii wodociągowej jest przyjmowane przez pogotowie wodno-kanalizacyjne czynne przez całą dobę lub przez „Centralną Dyspozytornię” na terenie SUW [...] ³⁴ w dni robocze w godzinach 6:00 – 22:00 oraz ochronę obiektów w godzinach nocnych 22:00 – 6:00

³⁰ Np. w procedurze dotyczącej Prowadzenia na terenie Miasta Legionowo działań mających na celu zwalczanie stanu epidemii (str. 301 planu).

³¹ Brak daty uzgodnienia.

³² Ponadto do realizacji na czas wojny przewidziano zadanie dotyczące budowy doraźnych ujęć wody oraz zbiorników przeciwpożarowych.

³³ Wprowadzone Zarządzeniami Prezesa Zarządu: nr 12/2019 z 17 maja 2019 r. i nr 9/2023 z 21 marca 2023 r.

³⁴ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy o dostępie do informacji publicznej i art. 11 ust. 4 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie tajemnicy przedsiębiorstwa. Wyłączenia tego dokonano w interesie Spółki.

oraz w dniach wolnych od pracy przez całą dobę. Informacja o zarejestrowanej awarii przekazywana jest w trybie natychmiastowym do mistrza dyżurującego, który ocenia rodzaj i zasięg awarii oraz podejmuje dalsze decyzje dotyczące rozpoczęcia usuwania awarii, powiadomienia [przełożonych] w przypadku skomplikowanych awarii lub awarii o większym zasięgu (...). W sytuacji odcięcia bloków wielorodzinnych lub większej liczby zabudowy jednorodzinnej (powyżej 20 domków jednorodzinnych) organizuje się zastępczy punkt poboru wody, czyli podostawia cysterne z wodą pitną dla mieszkańców. Informacje o wstrzymaniu dostawy wody do konkretnych nieruchomości przekazuje do Kierownika oraz Asystenta Prezesa celem umieszczenia komunikatu na stronie internetowej PWK.

(akta kontroli str. 67-94, 156-157)

1.6. W Spółce nie określono zasad zapewnienia dostaw wody w sytuacjach kryzysowych³⁵, wymagań technicznych i organizacyjnych dotyczących projektowania i eksploatacji urządzeń zaopatrzenia w wodę, mających na celu zapewnienie funkcjonowania tych urządzeń w warunkach sytuacji kryzysowych, wymagań w zakresie budowy (w tym lokalizacji) i utrzymywania studni awaryjnych; zasad monitorowania i informowania mieszkańców o ocenie jakości wody czerpanej ze źródeł awaryjnych; sposobu obliczania (kalkulacji) liczby i pojemności środków do przewozu wody w sytuacjach kryzysowych; formę i zakres prowadzenia dokumentacji dot. zapewnienia funkcjonowania publicznych urządzeń zaopatrzenia w wodę w sytuacjach kryzysowych. Wg ustaleń kontroli z Urzędzie Miasta Legionowa Prezydent miasta nie przekazał w okresie objętym kontrolą wytycznych do PWK w tym zakresie. Prezes Zarządu Spółki poinformował, że: „Spółka nie zna (...) dokumentu, który określałby przez gminę Legionowo zasady postępowania na wypadek sytuacji kryzysowych”.

Monitoring jakości wody w systemie zaopatrzenia w wodę prowadzony był w całym układzie systemu zaopatrzenia w wodę, wg rocznych harmonogramów uzgadnianych z Powiatowym Inspektorem Sanitarnym. Wyniki badań jakości wody umieszczane były kwartalnie na stronie internetowej naszej Spółki.

W PWK opracowano (wdrożone od 2016 r.) procedury postępowania na wypadek awarii: o małym zakresie; średnim zasięgu; sytuacji kryzysowej. Procedury te dotyczyły głównie sposobu informowania o awarii/sytuacji kryzysowej i o lokalizacji punktów poboru wody. Wskazywały również osoby odpowiedzialne za koordynację rozstawienia cystern w przypadku awarii o średnim zasięgu i sytuacji kryzysowej. W procedurach nie wskazywano żadnych innych sposobów dostarczenia wody poza cysternami.

Ponadto w PWK wdrożono wewnętrzne procedury dotyczące: dezynfekcji cystern oraz dostarczania wody w przypadku wystąpienia awarii wodociągowej³⁶; nadzoru nad usuwaniem awarii i pracami eksploatacyjnymi³⁷; postępowania i przekazywania zgłoszeń o awariach³⁸; postępowania przy wykonaniu prac na sieci wodociągowej³⁹; postępowania w przypadku awarii z obiektów objętych wizualizacją⁴⁰; regulaminu pełnienia pogotowia technicznego⁴¹.

(akta kontroli str. 153-154, 172-183, 190-193, 377)

³⁵ W szczególności określających: zapotrzebowanie na wodę w warunkach specjalnych w oparciu o wskaźniki jednostkowe zapotrzebowania na wodę w ilości minimalnej i w ilości niezbędnej, pożądany stopień zapewnienia zidentyfikowanych potrzeb oraz sposób monitorowania jego zapewnienia.

³⁶ Procedury z 2010 r, uzgodnione z PPIS 6 grudnia 2010 r.

³⁷ Zarządzenie nr Prezesa PWK 33/2019 z 29 listopada 2019 r.

³⁸ Instrukcja bez daty, zapoznanie potwierdzone na dokumencie przez pracowników Oddziału Wodociągów i Kanalizacji PWK.

³⁹ Regulamin z 12 października 2018 r. podpisany przez Prokurenta Spółki - Dyrektora Technicznego.

⁴⁰ Instrukcja bez daty, zapoznanie potwierdzone na dokumencie przez pracowników Oddziału Wodociągów i Kanalizacji PWK.

⁴¹ Regulamin bez daty.

W Spółce nie opracowano planu awaryjnego zaopatrzenia w wodę pitną, tj. zadania wskazanego do realizacji dla PKW w ramach przyjętej w planie OC procedury „doraźnego przywrócenia działania niezbędnych służb użyteczności publicznej” (opisano w sekcji *stwierdzone nieprawidłowości*).

(akta kontroli str. 134-136, 163)

Prezes Zarządu Spółki, na pytanie o sposób zapewnienia wody w sytuacji braku możliwości dostaw wody wodociągiem oraz całkowitego braku możliwości pozyskania wody ze studni PWK wyjaśnił, że nie analizowano wykorzystania prywatnych ujęć wody na wypadek sytuacji kryzysowych, gdyż wykracza to poza kompetencje Przedsiębiorstwa. (...) Podpisywanie umów na pobór i dostarczanie wody z innymi podmiotami - na wypadek sytuacji kryzysowych - wykracza poza kompetencje naszego Przedsiębiorstwa. Nie zawierano umów z innymi podmiotami w zakresie wskazanym w tym pytaniu. W sytuacji braku możliwości dostawy wody istniejącą infrastrukturą wodociągową, przy możliwości eksploatacji czynnych ujęć głębinowych, wymagane będzie wyznaczenie miejsc i wybudowanie na przewodach wody surowej zastępczych punktów poboru wody, którymi woda będzie rozdawana mieszkańcom miasta. Posiadane przez naszą Spółkę studnie głębinowe w ilości 13 szt. rozmieszczone w różnych rejonach miasta Legionowa, jak również wystarczające zasoby ludzkie i techniczne, umożliwiają stworzenie kilku lub nawet kilkunastu zastępczych punktów poboru wody dla ludności w krótkim terminie czasowym. Spółka działa wyłącznie w oparciu o istniejące systemy wodociągowe i w sytuacji całkowitego wyłączenia możliwości pozyskiwania wody z istniejących studni głębinowych, awaryjne jej dostarczanie powinno być uregulowane na wyższych szczeblach struktur administracyjnych, gdyż w takiej sytuacji nasza Spółka nie będzie w stanie realizować zadania zbiorowego zaopatrzenia w wodę.

(akta kontroli str. 160-165)

W ocenie NIK, Spółka jako zobowiązana do dostaw wody i odprowadzania ścieków w sposób ciągły i niezawodny (pkt III, ppkt 2 zezwolenia na prowadzenie zbiorowego zaopatrzenia w wodę) miała wystarczające kompetencje do zabezpieczania dostaw wody w przypadku sytuacji kryzysowej w każdy możliwy sposób. Wybór takiego sposobu powinien natomiast wynikać z wcześniejszych analiz możliwości, potrzeb i planu działania w sytuacjach kryzysowej.

1.7. Prezes Zarządu Spółki wyjaśnił, że PWK nie posiadał analiz dotyczących zapotrzebowania na wodę w sytuacjach kryzysowych. Prezydent Miasta nie przekazał w okresie objętym kontrolą wytycznych do PWK w tym zakresie⁴².

Dokumentem, w którym określono potrzeby zaopatrzenia w wodę dla Legionowa był plan OC z 2013 r.⁴³ Wskazano w nim łączne potrzeby dobowe wody na poziomie 3861,35 m³⁴⁴. Plan zabezpieczenia w wodę przewidywał jako źródła pozyskania wody jedynie ujęcia wodociągowe (20) o wydajności 3549 m³/doba.

(akta kontroli str. 132-133, 154-155)

Powołani biegli określili bilans zapotrzebowania na wodę w sytuacji kryzysowej dla Gminy Legionowo na:

– 133,01 m³ dla potrzeb fizjologicznych ludności,

⁴² W obowiązującym regulaminie dostarczania wody w §2 pkt 1 lit. a) wskazano minimalny poziom dostaw wody (dla zawartej umowy) jako 0,3 m³ na dobę. Wg sprawozdania M-06 (o wodociągach i kanalizacji) za 2022 r. dla Głównego Urzędu Statystycznego czynnych przyłączy wodociągowych było 4925. Wg własnych wyliczeń NIK oznacza to, że dzienne minimalne zapotrzebowanie na wodę wg regulaminu dostarczania wody wynosi 1477,5 m³ (4925 przyłączy x 0,3 m³/doba = 1 477,5 m³/doba).

⁴³ Plan wg informacji z kontroli w Urzędzie Miasta Legionowa nie był aktualizowany.

⁴⁴ W tym: wodę pitną dla ludności 769,0 m³ przed ewakuacją i 634,5 m³ po ewakuacji; wodę do odkażania i dezaktywacji 280,2 m³ (przed i po ewakuacji); wodę pitną dla zwierząt gospodarskich 440,2m³; wodę dla: przychodni i ośrodków zdrowia 10,0 m³ oświaty 135,0 m³, handlu i gastronomi 352,5 m³, urzędów i instytucji 554,75 m³; wodę dla celów przeciwpożarowych 405,0 m³.

- 399,04 m³ minimalnych dostaw wody,
- 983,56 m³ niezbędnych dostaw wody.

(akta kontroli str. 945)

1.8. Prezydent Legionowa nie określił wytycznych w sprawie opracowania dokumentacji dotyczącej kryzysowych dostaw wody. Prezes Zarządu Spółki wyjaśnił, że nie posiada dokumentów dotyczących zapewnienia funkcjonowania publicznych urzędzeń zaopatrzenia w wodę w sytuacjach kryzysowych.

(akta kontroli str. 154, 927-928)

1.9. Spółka nie sporządzała oceny ryzyka i charakterystyki zagrożeń dotyczących zapewnienia ciągłości dostaw wody. Prezes Zarządu Spółki wyjaśnił, że zobowiązanie dostawców wody do wykonywania ocen ryzyka w obszarach zasilania ujęć wody oraz systemach zaopatrzenia w wodę (zgodnie z dyrektywą (UE) 2020/2184⁴⁵) oraz zarządzanie tym ryzykiem zostanie uregulowane w zmienianej obecnie ustawie o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków.

Spółka zleciła opracowanie analiz ryzyka dla ujęć głębinowych wód podziemnych [...] ⁴⁶ w 2021 r, [...] ⁴⁷ w 2021 r. oraz [...] ⁴⁸ w 2019 r. ⁴⁹ zgodnie z art. 133 ust. 4 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne⁵⁰ dla potrzeb oceny potrzeby ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody. Analizy zawierały oceny wpływu warunków środowiskowych na ujęcia wód i wykazały, że ujęcia nie są istotnie zagrożone pogorszeniem jakości wody w zakresie innym niż stwierdzony w wykonanych badaniach laboratoryjnych (przekroczenia dopuszczalnych stężeń żelaza i manganu oraz podwyższone stężenia jonu amonowego w studniach – są możliwe do zredukowania w procesie uzdatniania wody). W analizach wskazano ponadto znajdujące się w obrębie obszaru zasobowego poszczególnych ujęć (na terenie gminy Legionowo) trzy inne studnie⁵¹: należące do [...] ⁵² o łącznej wydajności ok 8,6 m³/h.

(akta kontroli str. 154-155, 193-307)

Analizy dotyczącej zarządzania ryzykiem w systemie zaopatrzenia wodę w PWK Spółka dokonała 22 lutego 2023 r. Analizie poddano ryzyko operacyjne związane z systemem dostarczania wody i odprowadzania ścieków, w ramach którego opisano m.in. działania podejmowane w celu zwiększenia bezpieczeństwa dostaw wody tj.: wykonanie stacjonarnych agregatów prądotwórczych na stacjach wodociagowych zasilających stacje w przypadku awarii sieci elektrycznej; budowę spinek wodnych łączących stacje wodociagowe ze sobą, co umożliwi w przypadku awarii zasilac

⁴⁵ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/2184 z dnia 16 grudnia 2020 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi Dz.U.UE.L.2020.435.1 z dnia 23 grudnia 2020 r.

⁴⁶ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy o dostępie do informacji publicznej i art. 11 ust. 4 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie tajemnicy przedsiębiorstwa. Wyłączenia tego dokonano w interesie Spółki.

⁴⁷ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy o dostępie do informacji publicznej i art. 11 ust. 4 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie tajemnicy przedsiębiorstwa. Wyłączenia tego dokonano w interesie Spółki.

⁴⁸ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy o dostępie do informacji publicznej i art. 11 ust. 4 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie tajemnicy przedsiębiorstwa. Wyłączenia tego dokonano w interesie Spółki.

⁴⁹ Analizy wykonane na zlecenie Spółki [...] zawierające, m.in.: charakterystyki ujęć i studni głębinowych; ocenę wpływu warunków środowiskowych na ujęcie, ocenę zagrożeń zdrowotnych, wnioski. Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy o dostępie do informacji publicznej i art. 11 ust. 4 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie tajemnicy przedsiębiorstwa. Wyłączenia tego dokonano w interesie Spółki.

⁵⁰ Dz. U. z 2022 r. poz. 2625 ze zm., dalej: Prawo wodne.

⁵¹ [...] Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy o dostępie do informacji publicznej i art. 11 ust. 4 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie tajemnicy przedsiębiorstwa. Wyłączenia tego dokonano w interesie Spółki.

⁵² Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy o dostępie do informacji publicznej i art. 11 ust. 4 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie tajemnicy przedsiębiorstwa. Wyłączenia tego dokonano w interesie Spółki.

system dystrybucyjny stacji wodą z pozostałych stacji; wykonywania połączeń końcowych fragmentów sieci wodociągowej w układy pierścieniowe co umożliwia dwustronne zasilanie odbiorców wodą. Analizie nie poddano możliwych do wystąpienia sytuacji: braku możliwości dostarczania wody wodociągiem czy sytuacji braku dostępności wody ze studni w ogóle. Wskazana w analizie procedura postępowania na wypadek awarii o małym, średnim zasięgu i sytuacji kryzysowej, skupiła się na sposobach informowania o awarii oraz przewidywała dostawę wody cysternami.

(akta kontroli str. 184-189)

NIK zauważa, że sporządzona analiza nie była kompleksowym opracowaniem charakterystyki wszystkich potencjalnych zagrożeń wraz z oceną ryzyka ich wystąpienia. Spółka, zgodnie z zezwoleniem na prowadzenie zbiorowego zaopatrzenia w wodę oraz regulaminem dostarczania wody, została zobowiązana w szczególności do zapewnienia: niezawodności zbiorowego zaopatrzenia w wodę, zdolności posiadanych urządzeń do realizacji dostaw wody do odbiorców w wymaganych ilościach i pod odpowiednim ciśnieniem oraz dostaw wody w sposób ciągły i niezawodny, należytej jakości dostarczanej wody. Charakterystyka wraz z oceną ryzyka mogłyby ułatwić identyfikację rozwiązań służących przeciwdziałaniu wystąpieniu tych zagrożeń oraz zaplanowanych do wykorzystania w sytuacji ich wystąpienia bądź eliminowania skutków ich wystąpienia.

1.10. Prezydent Legionowa nie przekazał Spółce wytycznych zobowiązujących do identyfikacji braków/potrzeb w zasobach niezbędnych do zapewnienia kontrolowanej gminie Legionowo dostaw wody w sytuacjach kryzysowych.

Prezes Zarządu Spółki wyjaśnił, że nie było potrzeby identyfikowania potrzeb, niedoborów lub braków w zasobach niezbędnych do dostaw wody w sytuacjach kryzysowych. Rezerwy wydajnościowe wody na ujęciach głębinowych oraz rezerwy wydajnościowe stacji uzdatniania wody mogą z zapasem pokryć obecne zapotrzebowanie miasta w wodę.

(akta kontroli str. 155)

NIK zauważa, że o ile Spółka dysponuje możliwościami produkcji i uzdatniania wody przekraczającymi potrzeby mieszkańców, to słabym ogniwem systemu jest brak wystarczających środków do transportu i dystrybucji wody w sytuacji np. braku możliwości przesyłania wody siecią wodociągową.

1.11. Zgodnie z art. 21 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę Spółka opracowała „Wieloletni plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych na terenie Gminy Miejskiej Legionowo na lata 2021 -2024”, który 27 stycznia 2021 r. uchwaliła Rada Miasta Legionowa⁵³. Plan zawierał m.in. wskazanie potrzeb rozwojowych sieci wodociągowych (modernizacja głównie sieci wodociągowej z uwagi na zakończone w latach poprzednich modernizacje stacji uzdatniania wody).

(akta kontroli str. 308-327, 339-341, 509-525, 781-782)

1.12. W Spółce nie opracowano dokumentacji związanej z dostawami wody w sytuacji kryzysowej, nie wyznaczono studni awaryjnych/rezerwowych na potrzeby sytuacji kryzysowych.

Obowiązujący plan OC, określał potrzeby zaopatrzenia w wodę dla Legionowa na 3861,35 m³ na dobę, zaś możliwości pozyskania wody określał na 3549 m³ na dobę z 20 ujęć wodociągowych głębinowych. W sprawozdaniu z OC za 2021 r. przekazany Staroście Legionowskiemu, wskazano zaś trzy ujęcia wody, z których

⁵³ Uchwała nr XXV/392/2021.

dwa są również być zasilane zewnętrznym źródłem prądu a jedno nie oraz nie wskazano awaryjnych ujęć wody (wg opisu pod tabelą jak takie ujęcie należało wskazać również zbiorniki wody czystej)). Dane te były niezgodne z danymi przekazanymi do kontroli dotyczącymi liczby studni głębinowych i ich wydajności⁵⁴. W pozwoleniach wodnoprawnych wskazano, że w ujęciach wody znajduje się łącznie 13 studni o wydajności 945m³/h, wg informacji Spółki przekazanych w trakcie kontroli⁵⁵ 13 studni miało łączną wydajność 22 680 m³ na dobę, a dodatkowo 15 m³ na dobę zapewniała studnia oligoceńska. W zbiornikach wody czystej (dziesięć zbiorników) Spółka miała możliwość zmagazynowania łącznie 4250 m³ wody⁵⁶.

(akta kontroli str. 133, 328-338, 807-833)

Prezes Zarządu Spółki na pytanie o dane w „planie zabezpieczenia w wodę” z planu OC wyjaśnił, że z dokumentów archiwalnych Spółki nie wynika, aby Przedsiębiorstwo uczestniczyło w przygotowaniu planu OC oraz aby (...) na potrzeby tego opracowania przekazywało dane do określenia ilości wody do dostarczenia w sytuacjach kryzysowych czy ilości i wydajność ujęć głębinowych. W 2012 r. Spółka eksploatowała łącznie 17 studni głębinowych – 13 własnych, jedną UM Legionowo, trzy Centrum Szkolenia Policji.” Od 2016 r. wszystkie SUW są wyposażone w stacjonarne agregaty prądotwórcze. Informacje te nie były przekazywane do Urzędu Miasta Legionowo z uwag na fakt, że zarówno informacje o Planie Obrony Cywilnej, jak i obowiązki z tym związane nie były przekazane Spółce. Dane te są powszechnie znane Panu Prezydentowi reprezentującemu Zgromadzenie Wspólników, jak i mieszkańcom naszego miasta. Prezes Zarządu wyjaśnił również, że plan OC nie był przekazany do stosowania Spółce, w związku z powyższym Spółka nie miała wiedzy na temat konieczności przekazywania aktualnych danych o systemach wodociągowych posiadanych przez Spółkę na potrzeby aktualizacji Planu.

(akta kontroli str. 163-165)

Prezes Zarządu Spółki na pytanie o realizację wytycznych Szefa Obrony Cywilnej Kraju z 27 września 2019 r.⁵⁷, w których zalecono w ramach organizacji zbiorowej i indywidualnej ochrony ludności (§ 3 ust. 1 pkt 3 tiret drugie) przygotowania awaryjnych ujęć wody pitnej wyjaśnił, że Spółce nie przekazano do realizacji zadań zawartych w wytycznych (...). W związku z powyższym nasza Spółka nie została zobowiązana do przygotowania jednego z wymienionych tam zadań, które dotyczyło przygotowania awaryjnych ujęć wody pitnej – pomimo faktu, że Spółka posiada rezerwy wydajnościowe eksploatowanych ujęć i mogłaby przygotować plan ich wykorzystania na wypadek sytuacji awaryjnych (kryzysowych).

W związku z przekazaną przez UM „oceną stanu przygotowań obrony cywilnej w gminie Legionowo za 2021 r.” zawierającą dane niezgodne z ze stanem faktycznym w zakresie pojemności cystern, możliwości współpracy ujęć wody z zespołami prądotwórczymi oraz nie zawierającej danych o zbiornikach wody czystej w Gminie, Prezes Zarządu Spółki wyjaśnił, że „Spółka nie posiada wiedzy na temat przeprowadzanej przez Urząd Miasta w 2021 r. oceny (...). Zawarte w tym sprawozdaniu informacje (...) nie były przekazywane przez nasze Przedsiębiorstwo, gdyż o udzielenie tych informacji Urząd nie wnioskował. Z dokumentów archiwalnych nie wynika również, aby Urząd prowadził w okresie objętym kontrolą korespondencje na temat pozyskania informacji o zasobach wodociągowych takich jak: studnie

⁵⁴ W tabelach 1-6 wg stanu na 31 grudnia 2022 r. oraz pozwoleniach wodnoprawnych wydanych Decyzjami Starosty nr: 162/2012 z 10 czerwca 2012 r. dla ujęcia [...], 307/2012 z 26 listopada 2012 r. dla ujęcia [...], 317/2012 z 11 grudnia 2012 r. dla ujęcia [...]. Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy o dostępie do informacji publicznej i art. 11 ust. 4 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie tajemnicy przedsiębiorstwa. Wyłączenia tego dokonano w interesie Spółki.

⁵⁵ Tabela nr 2.

⁵⁶ Tabela nr 4.

⁵⁷ W sprawie opracowywania rocznych i wieloletnich planów działania w zakresie obrony cywilnej.

głębinowe, ujęcia, agregaty prądoworcze (...), czy aktualizacji planu obrony cywilnej. (...).”

(akta kontroli str. 496-506, 923-926)

1.13. W okresie objętym kontrolą Spółka zapewniła właściwą kontrolę jakości wody, zgodnie z wymogami art. 5 ust. 1 i 1a, art. 12 ust. 4 i art. 12a ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę, rozporządzenia w sprawie jakości wody (§ 3-6, 12-13, 24-25) oraz art. 73 w związku z art. 349 ust. 15 Prawa wodnego. Badania wody wykonywało akredytowane przez Polskie Centrum Akredytacji laboratorium zgodnie z harmonogramem badań, uzgodnionym⁵⁸ z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Legionowie⁵⁹. Wyniki badań były co miesiąc przekazywane do PPIS. Jedynie w próbkach wody surowej, pobieranej ze studni stwierdzano w okresie objętym kontrolą, przekroczenia norm dotyczącej manganu. W próbkach wody uzdatnionej przekroczeń norm nie stwierdzano. W ramach prowadzonego nadzoru oraz kontroli wewnętrznej nad jakością wody, PPIS stwierdzał przydatność do spożycia wody pochodzącej z ujęć PKW⁶⁰.

Niezgodnie z wydanym pozwoleniem wodnoprawnym dla SUW [...] ⁶¹ w latach 2021-2022 dokonywano tylko jednego badania wody surowej pobranej ze studni, mimo że w ww. pozwoleniu określono wymóg takiego badania dwa razy w roku (przedstawiono w sekcji *stwierdzone nieprawidłowości*).

(akta kontroli str. 342-376, 329, 844-851)

Prezes Zarządu Spółki na pytanie o sposób monitoringu jakości wody w zbiornikach wody czystej wyjaśnił, że zbiorniki wody czystej są jednym z ważniejszych elementów systemu zaopatrzenia w wodę, stąd wejście do nich musi być ograniczane do minimum i podlegać szczególnym obostrzeniom. Spółka wykonuje badania jakości wody pobieranej przed i za zbiornikami. Jeśli jakość wody w tych miejscach odpowiada wymaganiom rozporządzenia w sprawie jakości wody oznacza to, że woda w zbiornikach wody czystej również spełnia te wymagania.

(akta kontroli str. 497, 501)

1.14. Prezes Zarządu Spółki wyjaśnił, że: „Spółka nie posiada informacji o ujęciu przez Dyrektora Rządowego Centrum Bezpieczeństwa posiadanej przez Spółkę infrastruktury w wykazie obiektów, instalacji i urządzeń wchodzących w skład IK. W tej kwestii nie była prowadzona korespondencja z naszą Spółką. W związku z tym nasza Spółka nie posiada planu ochrony w odniesieniu do infrastruktury krytycznej.”

(akta kontroli str. 155)

1.15. Prezes Zarządu Spółki na pytanie o wpływ na zapewnienie zaopatrzenia gminy w wodę w sytuacjach kryzysowych uchylenia regulacji prawnych określających organizację i zadania władz publicznych w ramach systemu obrony cywilnej oraz brak ich zastąpienia nowymi regulacjami wyjaśnił, że uchylenie regulacji nie miało żadnego wpływu na bezpieczeństwo zaopatrzenia w wodę miasta Legionowo realizowane przez PWK. Spółka realizuje swoje zadania wyłącznie przez posiadaną przez siebie infrastrukturę wodociągową, a główny nacisk kładzie na zapewnienie wysokiego poziomu jakości i ciągłości świadczonych usług. Eksploatowane i zarządzane przez nas systemy wodociągowe przygotowane są na różne sytuacje awaryjne, w tym również na sytuacje nadzwyczajne oraz kryzysowe i nie muszą podlegać regulacjom prawnym.

(akta kontroli str. 497, 500)

⁵⁸ Uzgodnienia w dniach: 18 września 2020 r. na rok 2021, 28 września 2021 r. na rok 2022 i 8 września 2022 r. na rok 2023.

⁵⁹ Dalej: PPIS.

⁶⁰ W 2021 r. pismem nr HKN.9011.1.13.2022 z 11 lutego 2022 r. oraz w 2022 r. pismami z 7 lutego 2023 r. nr: HKN.9011.1.34.2023, HKN.9011.1.35.2023, HKN.9011.1.36.2023, HKN.9011.1.37.2023.

⁶¹ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy o dostępie do informacji publicznej i art. 11 ust. 4 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji. NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie tajemnicy przedsiębiorstwa. Wyłączenia tego dokonano w interesie Spółki.

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Nieopracowanie planu awaryjnego zaopatrzenia w wodę pitną, tj. zadania wskazanego do realizacji dla PKW w ramach przyjętej w planie OC procedury „doraźnego przywrócenia działania niezbędnych służb użyteczności publicznej”.

(akta kontroli str. 134-136, 163)

Prezes Zarządu PKW wyjaśnił, że: „Spółka nie opracowała planu awaryjnego zaopatrzenia w wodę z alternatywnych/awaryjnych ujęć (dostaw z innego ujęcia, budowy studni i zbiorników wody), gdyż w naszej ocenie nie nałożono na nas takiego obowiązku, który wykracza poza zakres obowiązujących przepisów prawa. W dokumentach archiwalnych Spółki nie odnaleziono wymienionego w Państwie piśmie zarządzenia wprowadzającego do stosowania Plan Obrony Cywilnej miasta Legionowo, nie odnaleziono również protokołu uzgodnień ani żadnej innej korespondencji dotyczącej przekazania planu do stosowania i wynikających z niego zadań nałożonych na naszą Spółkę. W związku z powyższym nasza Spółka nie jest w stanie bezpośrednio odnieść się do zadań uwzględnionych w Planie Obrony Cywilnej Miasta Legionowo, w szczególności wykraczających poza obecnie realizowane zadania zaopatrzenia w wodę w oparciu o istniejącą i posiadaną przez Spółkę infrastrukturę wodociągową. Spółka w związku z tym nie przewiduje takiej sytuacji, w której musiałaby dostarczać wodę z alternatywnych systemów zaopatrzenia w wodę takich jak inne ujęcia, zbiorniki, sieci – niż te które obecnie wykorzystuje w realizacji swojego zadania zgodnie z Ustawą.

(akta kontroli str. 163-164)

Zgodnie z § 2 zarządzenia Prezydenta Legionowa z 31 października 2013 r. w sprawie wprowadzenia do stosowania Planu Obrony Cywilnej zobowiązano kierowników jednostek organizacyjnych Gminy Legionowo oraz innych jednostek organizacyjnych, przedsiębiorców do realizacji zadań wynikających z planu OC. Plan został uzgodniony przez Prezesa Spółki, o czym świadczy podpis na arkuszu uzgodnień w Planie. W ocenie NIK stanowi to wystarczające zobowiązanie do przyjęcia opisanych w planie zadań do realizacji. Brak planu awaryjnego powoduje, że Spółka nie była w pełni przygotowana na sytuację kryzysową związaną z całkowitym brakiem możliwości dostarczenia wody siecią wodociągową. W sytuacji niewystarczających możliwości dystrybucji wody cysternami Spółki i brakiem zapewnienia innych możliwości jej dystrybucji, np. w ramach zawartych umów na dostawę wody butelkowej, jego opracowanie pozwoliłoby na zlikwidowanie słabości systemu i pełne wykorzystanie możliwości i zasobów wodnych PWK. W ocenie NIK, żeby w sytuacji kryzysowej o niewiadomej skali, skutkach i przyczynach sprawnie zorganizować zastępczą dystrybucję wody niezbędne są procedury, tj. np. wyznaczenie studni głębinowych do poboru wody przez mieszkańców Gminy oraz ich techniczne przygotowanie oraz wskazanie osób odpowiedzialnych za ich realizację.

(akta kontroli str. 108-115,136)

2. Nieprzedkładanie Zarządowi Gminy wraz z rocznym sprawozdaniem finansowym informacji, m.in. o: realizacji skarg i wniosków; występujących awariach do czego zobowiązywał pkt IV ust. 2 zezwolenia na prowadzenie zbiorowego zaopatrzenia w wodę.

(akta kontroli str. 165, 650-754)

Prezes Zarządu Spółki wyjaśnił, że wraz z rocznym sprawozdaniem finansowym nie przekazywano wszystkich informacji, o których mowa w zezwoleniu na prowadzenie zbiorowego zaopatrzenia w wodę, gdyż sprawy te były realizowane w całości przez Spółkę i zdaniem Prezesa nie wymagały umieszczenia ich w dokumencie, który stanowi podsumowanie danego roku prowadzonej działalności Przedsiębiorstwa.

Ponadto wyjaśnił, że Spółka nie miała świadomości, że jest to wymóg obligatoryjny narzucony w ww. zezwoleniu.

(akta kontroli str. 165)

3. Niewykonywanie badań wody surowej ze studni głębinowych na SUW [...] ⁶² zgodnie z decyzją 317/2012 z 11 grudnia 2012 r. – pozwoleniem wodnoprawnym stanowiącym w pkt. II ppkt 2 tiret trzecie (warunki wykonywania uprawnienia), że Spółka zobowiązana jest minimum dwa razy w roku wykonywać badania wody w stanie pierwotnym, pobranej ze studni. W latach 2021 – 2022 Spółka dokonywała badania wody pierwotnej z każdej z sześciu studni SUW [...] ⁶³ jedynie raz w roku.

(akta kontroli str. 329, 786, 836)

Prezes Zarządu wyjaśnił, że do 2020 r. Spółka wykonywała badania wody dwa razy w ciągu roku z każdej studni głębinowej oddzielnie oraz trzecie badanie ze zbiorczych ujęć wody surowej. W 2021 r. i 2022 r. ze względu na wcześniejsze nieznaczące różnice w wynikach, zdecydowano o wykonaniu badań raz w roku z każdej studni głębinowej oraz drugi raz ze zbiorczych ujęć wody surowej. W 2023 r. badania zostały wykonane w kwietniu. Następnie planuje się w IV kwartale 2023r. oraz dodatkowo ze zbiorczych ujęć (zgodnie z zatwierdzonym harmonogramem badań monitoringu kontrolnego i przeglądowego).

(akta kontroli str. 786)

W ocenie NIK dokonywanie dodatkowych badań wody surowej zbiorczo dla wszystkich studni nie stanowi wypełnienia obowiązku nałożonego pozwoleniem wodnoprawnym.

OCENA CZĄSTKOWA

Spółka działała na podstawie zezwolenia na prowadzenie zbiorowego zaopatrzenia w wodę na terenie Legionowa m.in. w zakresie zapewnienia dostaw wody w sytuacjach kryzysowych. W Planie OC, uzgodnionym z Prezesem Zarządu Spółki, określono dobowe zaopatrzenie w wodę Gminy Legionowo oraz obowiązek opracowania przez PWK planu awaryjnego zaopatrzenia w wodę pitną, którego Spółka nie opracowała. W zakresie sytuacji kryzysowych Spółka posiadała jedynie procedurę dotyczącą wykorzystania cystem PWK oraz procedurę postępowania (informowania) w przypadku „małej awarii, średniej awarii i sytuacji kryzysowej”. Również opracowana przez Spółkę, w lutym 2023 r., analiza ryzyka dla systemu zbiorowego zaopatrzenia w wodę przewidywała jedynie działania związane z ograniczeniem ilości awarii oraz zmniejszania przerw w dostawie wody i nie obejmowała analizy dla ryzyka braku możliwości dostarczania siecią wodociągową wody czy jej pozyskiwania.

Spółka zgodnie z obowiązującymi przepisami, kontrolowała jakość dostarczanej odbiorcom wody, a także posiadała procedury dezynfekcji przewidzianych do wykorzystania w sytuacji awarii lub sytuacji kryzysowej posiadanych cystem ⁶⁴. Niewykonywanie dwa razy w roku obowiązkowych ⁶⁵ badań jakości wody surowej z sześciu studni z SUW [...] ⁶⁶, nie miało wpływu na bezpieczeństwo odbiorców wody.

⁶² Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy o dostępie do informacji publicznej i art. 11 ust. 4 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie tajemnicy przedsiębiorstwa. Wyłączenia tego dokonano w interesie Spółki.

⁶³ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy o dostępie do informacji publicznej i art. 11 ust. 4 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie tajemnicy przedsiębiorstwa. Wyłączenia tego dokonano w interesie Spółki.

⁶⁴ W procedurze dotyczącej awarii o średnim zasięgu i sytuacji kryzysowej.

⁶⁵ Badanie wody surowej z sześciu studni SUW [...] w latach 2021 -2022 wykonywano raz w roku a nie dwa razy w roku. Łącznie nie wykonano 12 badań. Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy o dostępie do informacji publicznej i art. 11 ust. 4 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie tajemnicy przedsiębiorstwa. Wyłączenia tego dokonano w interesie Spółki.

⁶⁶ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy o dostępie do informacji publicznej i art. 11 ust. 4 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie tajemnicy przedsiębiorstwa. Wyłączenia tego dokonano w interesie Spółki.

Badania jakości wody wykonywano bowiem zgodnie z harmonogramem uzgodnionym z PPIS, a ich wyniki były zgodne z normami. Niezgodnie z zezwoleniem na prowadzenie zbiorowego zaopatrzenia w wodę nie przedkładano Zarządowi Gminy wraz z rocznym sprawozdaniem finansowym informacji o realizacji skarg i wniosków i występujących awariach.

OBSZAR

2. Przygotowanie działań na wypadek zdarzeń mogących w istotny sposób ograniczyć stopień zaopatrzenia w wodę mieszkańców Legionowa

Opis stanu faktycznego

2.1. W wieloletnim planie rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych nie przewidywano wprost działań związanych z zapewnianiem dostaw wody w sytuacjach kryzysowych. W zakresie sieci wodociągowej planowano działania związane m.in. z łączeniem końcowych odcinków wodociągów w układy pierścieniowe, aby zagwarantować niezawodność usług w sytuacji wystąpienia awarii i wykonania nowych studni głębinowych w miejsce obecnie użytkowanych. Na rok 2021 przewidziano do realizacji: osiem zadań opracowania dokumentacji projektowej sieci wodociągowej o wartości łącznej 90,0 tys. zł; pięć zadań budowy sieci wodociągowej o wartości łącznej 1800,0 tys. zł i jedno zadanie przygotowania dokumentacji projektowej i wykonania nowych studni głębinowych w miejsce studni II i IV na SUW [...]⁶⁷.

Na 2022 r. przewidziano: osiem zadań opracowania dokumentacji projektowej sieci wodociągowej o wartości łącznej 90,0 tys. zł; sześć zadań dotyczących budowy sieci wodociągowej o wartości łącznej 1800,0 tys. zł oraz jedno zadanie przebudowy sieci wodociągowej z pominięciem terenów przemysłowych o wartości 700,0 tys. zł.

Z powyższych planów w poszczególnych latach nie zrealizowano: planowanego na 2021 r. wykonania nowych studni na SUW [...]⁶⁸ z uwagi na decyzję o wykonaniu zabiegu regeneracji studni w celu analizy konieczności budowy nowych studni.

Wieloletni plan został zaktualizowany w dniu 26 kwietnia 2023 r. W zakresie sieci wodociągowej przewidywał 21 zadań do realizacji do 2026 r. o wartości 8357,8 tys. zł. Niezrealizowane ww. zadanie zaplanowano na lata 2023-2024.

Wartość wykonanych robót i prac projektowych, wynikających z planu wieloletniego, wyniosła w 2021 r. – 970,5 tys. zł, a w 2022 r. – 1 729,5 tys. zł. Do końca pierwszego kwartału 2023 r. zrealizowano dwa zadania na łączną kwotę 1 650,5 tys. zł (w tym przewidziane w planie wieloletnim budowy wodociągów⁶⁹ w [...]⁷⁰. Źródłem finansowania planowanych inwestycji wodociągowych były środki własne.

(akta kontroli str. 308-327, 509-528)

2.2. Badanie dwóch zadań inwestycyjnych zrealizowanych w okresie objętym kontrolą⁷¹ o łącznej wartości 923,7 tys. zł, tj.:

⁶⁷ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy o dostępie do informacji publicznej i art. 11 ust. 4 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie tajemnicy przedsiębiorstwa. Wyłączenia tego dokonano w interesie Spółki.

⁶⁸ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy o dostępie do informacji publicznej i art. 11 ust. 4 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie tajemnicy przedsiębiorstwa. Wyłączenia tego dokonano w interesie Spółki.

⁶⁹ Kwota 1650,5 tys. zł uwzględnia wartość robót wykonanych również w sieci kanalizacyjnej.

⁷⁰ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy o dostępie do informacji publicznej i art. 11 ust. 4 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie tajemnicy przedsiębiorstwa. Wyłączenia tego dokonano w interesie Spółki.

⁷¹ Wybranych do badania szczegółowego na podstawie zestawienia wykonanego dla potrzeb kontroli NIK, w którym wskazano 26 zrealizowanych zadań dotyczących zapewnienia dostaw wody przez PWK, w tym: w 2021 r. 13, z tego dziewięć inwestycji związanych z budową sieci wodociągowych, dwa zadania związane z dostawą środków do uzdatniania wody oraz jedno dotyczące usługi badania wody i w 2022 r. 13 zadań, w tym: 12 dotyczących inwestycji lub remontów i jedno dostawy środków do uzdatniania wody.

- remont instalacji technologicznej w hali filtrów SUW [...]72 o wartości 864,0 tys. zł netto (zamówienie udzielone w trybie przetargu nieograniczonego),
- regeneracja i czyszczenie studni głębinowych nr 4, 5 i 8 zasilających w wodę „SUW” [...]73 oraz 1, 2 i 3 zasilających w wodę „SUW” [...]74 o wartości 59,7 tys. zł netto (zamówienie udzielone w trybie zapytania ofertowego),

wykazało, że zostały one zrealizowane zgodnie z wewnętrzną procedurą zakupową75, Regulaminem PWK Legionowo Sp. z o.o. w sprawie udzielania zamówień na dostawy, usługi i roboty budowlane76. Zgodnie z obowiązującymi zasadami wszczęto procedurę zamówienia, oszacowano koszty zamówienia, określono warunki udziału oferentów i oceny ofert, ustalono kryteria wyboru, przeprowadzono zamówienia.

Zamówienia zostały zrealizowane terminowo, nie stwierdzono nieprawidłowości przy odbiorach robót. Zaplanowane w ramach zadania „regeneracja i czyszczenie studni głębinowych” poziomy zwiększenia wydajności studni zostały osiągnięte. Płatności za realizację obu zadań dokonano w wysokościach i terminach przewidzianych w umowach.

(akta kontroli str. 908-921)

2.3. Spółka nie wyznaczyła studni awaryjnych77 na wypadek braku możliwości dostarczania wody siecią wodociagową. Wykorzystywane do zaspaznienia w wodę wodociagu 13 studni głębinowych zasilalo trzy SUW78, na kazdej z SUW znajdowal sie agregat prądowórczy, zapewniający zasilanie w przypadku braku zasilania z sieci. Woda ze studni podlegala stalemu monitoringowi jakosci, zgodnie z harmonogramem badan uzgodnionym z PPIS79. Szczegolowe badania w tym zakresie przedstawiono w pkt. 1.13. niniejszego wystapienia.

Sprawnosć agregatów byla kontrolowana, co dwa tygodnie, a wyniki przegladu odnotowywane byly w rejestrach pracy agregatów i przedstawiane Prezesowi Zarzadu Spółki. Oględziny agregatu prądowórczego na SUW [...]80 nie wykazaly nieprawidlowosci, agregat byl sprawny, podlaczony do systemu w trybie automatycznego zalaczania, w przypadku braku zasilania z sieci. Oględziny dwuch

72 Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy o dostępie do informacji publicznej i art. 11 ust. 4 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie tajemnicy przedsiębiorstwa. Wyłączenia tego dokonano w interesie Spółki.

73 Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy o dostępie do informacji publicznej i art. 11 ust. 4 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie tajemnicy przedsiębiorstwa. Wyłączenia tego dokonano w interesie Spółki.

74 Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy o dostępie do informacji publicznej i art. 11 ust. 4 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie tajemnicy przedsiębiorstwa. Wyłączenia tego dokonano w interesie Spółki.

75 Zgodnie z art. 5 ust 4 ustawy z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2022 poz. 1710 ze zm., dalej: npzp) działalność w zakresie gospodarki wodnej związana z udostępnianiem lub obsługą stałych sieci przeznaczonych do świadczenia usług publicznych w związku z produkcją, transportem lub dystrybucją wody pitnej oraz dostarczanie wody pitnej do sieci (...), dla zamówień sektorowych zgodnie z art. 15 Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/25/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie udzielania zamówień przez podmioty działające w sektorach gospodarki wodnej, energetyki, transportu i usług pocztowych, uchylająca dyrektywę 2004/17/WE (Dz. U. UE. L. 2014.94.243) progi, od których zgodnie z art. 3 ust. 1 pkt 2 npzp stosuje się przepisy ustawy npzp wynosiły: 431 000 EUR w przypadku zamówień na dostawy i usługi oraz konkursów; 5 382 000 EUR w przypadku zamówień na roboty budowlane; 1.000.000 EUR w przypadku zamówień na usługi społeczne i inne szczególnie usługi wymienione w załączniku XVII.

76 Regulamin wprowadzony Zarządzeniem Prezesa Zarządu Spółki nr 2/2021 z 4 stycznia 2021 r.

77 Wg definicji zawartej w opisie tabeli z pkt 9 oceny stanu przygotowania Obrony Cywilnej w Gminie Legionowo za 2021 r. studnia awaryjna to: studnie publiczne i studnia zakładowe (w tym studnie rezerwowe ujęć wodociagowych spełniające wymóg zasilania z zespołu prądowórczego) oraz wyznaczone studnie prywatne, które w warunkach wystąpienia sytuacji kryzysowej będą ogólnodostępne.

78 SUW [...] – sześć studni, SUW [...] – cztery studnie i SUW [...] trzy studnie. Studnia 2a wybudowana została w 1990 r. a studnia 3a w 2012 (wg danych z analizy ryzyka dla ujęcia wód podziemnych z lipca 2021 r.). Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy o dostępie do informacji publicznej i art. 11 ust. 4 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie tajemnicy przedsiębiorstwa. Wyłączenia tego dokonano w interesie Spółki.

79 Z uwagi na bieżący monitoring jakości wody wykonywany przez PWK, w uzgodnieniu z Koordynatorem kontroli odstąpiono od zlecenia PPIS badania jakości wody ze studni awaryjnych przewidzianego w programie kontroli.

80 Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy o dostępie do informacji publicznej i art. 11 ust. 4 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie tajemnicy przedsiębiorstwa. Wyłączenia tego dokonano w interesie Spółki.

studni⁸¹ wykazały, że znajdowały się one na terenie ogrodzonym, zabezpieczonym przed dostępem osób trzecich, otoczenie studni było uporządkowane, a bezpośrednie dojście do studni utwardzone (kostką brukową i opaską z drobnych kamieni). Obudowy obu studni wykonane były kręgów betonowych, przykrytych betonową płytą stropową z włazem stalowym zamykanym na kłódkę. Dodatkowo studnie nakryte były kopułą z włókna szklanego – przytwierdzaną śrubami i zamykaną na kłódkę⁸². Studnie zabezpieczone były czujnikami otwarcia umieszczonymi pod kopułą, sygnalizującymi otwarcie w systemie u ochrony i na SUW [...] ⁸³. W toku oględzin nie stwierdzono nieuszczelnności w obudowach studni. Obie studnie wyposażone były w krany umożliwiające pobór wody surowej i podłączenie zewnętrznych kranów. Przy studniach znajdowały się szafki elektryczne, bez gniazd wejściowych dla np. podłączenia dodatkowego agregatu⁸⁴.

(akta kontroli str. tabele i oględziny, 786)

2.4. W sieci wodociągowej zlokalizowanych było 10 zbiorników wody czystej⁸⁵ o łącznej pojemności 4250 m³. Zbiorniki te nie zostały wykazane w planie OC jako awaryjne źródła wody. Woda w zbiornikach podlegała stałemu monitoringowi, zgodnie z harmonogramem badań jakości wody uzgodnionym z PPIS, poprzez badania wody z ujęcia przed zbiornikami i za zbiornikami. Zasilanie awaryjne dla wykorzystania wody ze zbiorników zapewniały agregaty prądotwórcze zainstalowane na każdej z SUW⁸⁶.

Oględziny, trzech zbiorników wody czystej, zlokalizowanych na SUW [...] ⁸⁷ wykazały, że zbiorniki (nasypy ziemne, murki oporowe, schody, przykrycie zbiorników (ziemnie i papy) były w stanie dobrym bez widocznych usterek, nieuszczelnności. Zbiorniki miały zainstalowane kominki wentylacyjne. Zbiorniki nie miały zainstalowanych urządzeń (krany) umożliwiających bezpośredni pobór wody. Możliwości pozyskania wody ze zbiorników, w sytuacji zaprzestania pracy SUW, wg informacji przekazanej przez Prezesa Zarządu sprowadzają się do:

- wybudowania zastępczych punktów poboru wody poprzez montaż hydrantów, do których będą montowane stojaki hydrantowe z kurkami czerpalnymi (służącymi do poboru wody). Punkty zlokalizowane zostałyby na przewodach wody uzdatnionej w miejscu ich wyjścia ze zbiorników (na terenie stacji uzdatniania wody),
- montażu zastępczego punktu poboru wody, który podłączony będzie do króćca odwodnieniowego zestawu hydroforowego, do którego woda jest doprowadzana ze zbiorników wody czystej.

Ww. możliwości nie wymagają zasilenia w energię elektryczną, gdyż wypełnione zbiorniki wody czystej zlokalizowane powyżej poziomu terenu wypchną wodę siłą grawitacji do wskazanych wyżej zastępczych miejsc poboru wody, które zlokalizowane są w odległości nie większej niż 100m od zbiorników. Zastępcze punkty

⁸¹ [...] Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy o dostępie do informacji publicznej i art. 11 ust. 4 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie tajemnicy przedsiębiorstwa. Wyłączenia tego dokonano w interesie Spółki.

⁸² Wszystkie kłódki otwierane były za pomocą jednego kuczka – klucze pobierane u ochrony.

⁸³ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy o dostępie do informacji publicznej i art. 11 ust. 4 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie tajemnicy przedsiębiorstwa. Wyłączenia tego dokonano w interesie Spółki.

⁸⁴ Wg informacji od Prezesa Zarządu Spółki PWK posiada 5 „przejsiówek” służących do podłączenia szaf sterowniczych z agregatami prądotwórczymi. Poza posiadanymi w gotowości 5 przejsiówkami istnieje możliwość wykonania dodatkowych np. w sytuacjach kryzysowych. Wykonanie przejsiówek dla Oddziału Elektrycznego PWK nie stanowi żadnej trudności.

⁸⁵ Zbiorniki podziemne w nasypach ziemnych W tym: na SUW [...] trzy zbiorniki (1000 m³, 1000 m³, 700 m³), na SUW [...] trzy zbiorniki po 300 m³) i na SUW [...] cztery zbiorniki (trzy zbiorniki po 100 m³ i jeden 350 m³). Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy o dostępie do informacji publicznej i art. 11 ust. 4 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie tajemnicy przedsiębiorstwa. Wyłączenia tego dokonano w interesie Spółki.

⁸⁶ Opisane w pkt 2.3. niniejszego wystąpienia.

⁸⁷ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy o dostępie do informacji publicznej i art. 11 ust. 4 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie tajemnicy przedsiębiorstwa. Wyłączenia tego dokonano w interesie Spółki.

poboru wody w takich sytuacjach będą oparte o stojaki hydrantowe, których Spółka posiada ok 10 szt. Do każdego stojaka hydrantowego można zamontować od dwóch do nawet czterech kurków czerpalnych np. kranów. Spółka posiada siedem przenośnych agregatów prądotwórczych, które w takiej sytuacji będą wykorzystywane.

Dodatkowo, przy braku możliwości pracy SUW oraz przy założeniu czynnych ujęć głębinowych, zbiorniki wody czystej można napełnić wodą surową dobrej jakości, która nie będzie stanowiła zagrożenia dla życia i zdrowia mieszkańców. Wykonywane prace nie będą wymagały dużych nakładów i sprowadzą się np. do połączenia studni głębinowych węzłami strażackimi, które będą napełniały zbiorniki wody poprzez ich wejścia rewizyjne. W przypadku SUW [...] ⁸⁸ nie byłoby to nawet konieczne, gdyż połączenie przewodów surowych z przewodem wody uzdatnionej doprowadzającej wodę do zbiorników wody czystej zostało wykonane w 2015 r. podczas modernizacji stacji uzdatniania wody i decyzją Spółki tymczasowe rozwiązanie w tamtym okresie czasu, pozostawiono do dnia dzisiejszego na wypadek sytuacji awaryjnych.

(akta kontroli str. 501, 807-833, 852-871, 879-880)

2.5. Spółka zabezpieczyła prawidłowe działanie posiadanych dwóch mobilnych cystern (w posiadaniu Spółki od 2008 r. i 2010 r.), wykorzystywanych do zapewnienia wody w sytuacjach awarii ⁸⁹ i sytuacjach kryzysowych ⁹⁰. Cysterny, o pojemności 3 m³ każda miały aktualne świadectwa jakości zdrowotnej wydane przez Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego – Państwowy Zakład Higieny ⁹¹ potwierdzające możliwości wykorzystywania cystern do przewozu i magazynowania wody a przyczepy, na których zainstalowano cysterny miały ważne badanie techniczne ⁹². Oględziny obu cystern wykazały, że:

- nie było w nich magazynowanej wody,
- na bokach cystern zamieszczono informację „woda dopicia po przegotowaniu”
- stan obu cystern nie budził zastrzeżeń co do szczelności zamknięć włączów do napełniania cystern, czystości i szczelności zaworów do czerpania wody.

(akta kontroli str. 388-397, 828)

Zgodnie z przyjętymi w Spółce wewnętrznymi regulacjami ⁹³ cotygodniowo wykonywane były dezynfekcje obu cystern ⁹⁴.

(akta kontroli str. 382-387)

Wyniki badania wody pobranej z cystern będących w posiadaniu PWK, przeprowadzonego przez PPIS ⁹⁵ wykazały, że woda z ww. cystern spełniała wymagania rozporządzenia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. W ramach kontroli cystern, sprawdzone zostały również świadectwa jakości zdrowotnej wydane dla cystern przez Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego – Państwowy Zakład Higieny. Prezes Zarządu Spółki wyjaśnił, że do wniosku z 2010 r. o opinię dotyczącą opracowanych w Spółce procedur dezynfekcji cystern załączono wszystkie dokumenty dotyczące cystern, w szczególności dokumentację tych zbiorników, rodzaj zastosowanego materiału oraz atest PZH. Spółka w swoim zasobie

⁸⁸ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy o dostępie do informacji publicznej i art. 11 ust. 4 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie tajemnicy przedsiębiorstwa. Wyłączenia tego dokonano w interesie Spółki.

⁸⁹ Przewidziane w procedurach wewnętrznych PWK.

⁹⁰ Wykorzystywanie cystern PWK w sytuacjach kryzysowych przewidywały procedury w Planie Zarządzania Kryzysowego.

⁹¹ Ostatnie świadectwo ważne do 24 czerwca 2023 r.

⁹² Do dnia 28 lutego 2025 r.

⁹³ Uzgodnionymi z PPIS w grudniu 2010 r.

⁹⁴ W Spółce obowiązywały harmonogramy miesięcznych dezynfekcji – fakt wykonania czynności wg procedury, był potwierdzany przez pracownika wykonującego czyszczenie i odpowiedzialnego za wykonanie Mistrza OWiK. Miesięczne harmonogramy były zatwierdzane przez Kierownika OWiK.

⁹⁵ Dyrektor Delegatury NIK Warszawie na podstawie art. 12 pkt 3 ustawy o NIK zlecił przeprowadzenie kontroli doraźnej dotyczącej jakości wody dostarczanej mieszkańcom gminy z cystern o nr rejestracyjnych: WL5494A oraz WL6881A będących własnością Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji „Legionowo” Sp. z o. o. i wykorzystywanych do dystrybucji wody.

archiwalnym nie posiada już niniejszego wniosku, jak innych pism dotyczących tego zagadnienia.

(akta kontroli str. 795-806, 961)

2.6. Spółka nie zabezpieczała dostaw wody w sytuacjach kryzysowych poprzez zapewnienie mieszkańcom dostępu do wody konfekcjonowanej⁹⁶.

Prezes Zarządu Spółki wyjaśnił, że Spółka rozpatrywała⁹⁷ możliwość zapewnienia wody konfekcjonowanej w dwóch wariantach. Pierwszy dotyczył możliwości zakupu wody mineralnej w butelkach. Z uwagi na bardzo duże ilości butelek, ograniczone miejsca możliwości ich składowania, konieczność rotowania tą wodą ze względu na jej datę przydatności oraz koszty Przedsiębiorstwa, wprowadzenie w życie takiego rozwiązania byłoby bardzo kosztowne oraz niepraktyczne, a wręcz niemożliwe. Drugim dotyczył zakupu paczkowarki do wody i podłączenie jej do instalacji wodociągowej na jednej z posiadanych stacji wodociągowych. Paczkowarka do wody - ze względu na ograniczone możliwości produkcyjne - nie sprawdziłaby się w sytuacji kryzysowej. Produkcja wody w zakresie od 18 do 40m³/d nawet w najmniejszym stopniu nie pokrywa zapotrzebowania miasta Legionowo w wodę, a biorąc pod uwagę jeden z rozpatrywanych scenariuszy, w którym stacje i systemy wodociągowe nie działają, paczkowarka byłaby urządzeniem nieprzydatnym. Spółka w sytuacjach awaryjnych dostarcza wodę 2 cysternami o łącznej pojemności 6m³, dodatkowo w Legionowie znajduje się studnia oligoceńska „Rynek”, która jest ogólnodostępna dla wszystkich mieszkańców i zabezpieczenia te są wystarczające na potrzeby realizacji codziennych zadań Spółki. Zakup wody konfekcjonowanej nie kwalifikuje się w ramy działalności przedsiębiorstw wodociągowych, które mają ograniczone miejsca i możliwości finansowe na zakup, przetrzymywanie i ratowanie wodą w celu utrzymania jej daty przydatności do spożycia.

(akta kontroli str. 164, 503-504)

2.7. Spółka nie analizowała stanu zabezpieczenia dostaw wody w sytuacjach kryzysowych z użyciem dostępnych zasobów. Prezes Zarządu Spółki wyjaśnił, że PWK nie zostało zobowiązane do przeprowadzenia analiz stanu zabezpieczenia dostaw wody w sytuacji kryzysowych.

NIK zwraca jednak uwagę, że brak takiej analizy ograniczał możliwości rzetelnego planowania przez Spółkę działań na rzecz zapewnienia właściwego zabezpieczenia dostaw wody w sytuacjach kryzysowych dla mieszkańców Legionowa.

(akta kontroli str. 501)

2.8. Biegli ustalili, że przy wykorzystaniu zasobów Spółki nie istniała (według stanu na 31 grudnia 2022 r.) możliwość zapewnienia w Mieście dostaw wody w sytuacjach kryzysowych w wysokości równej zapotrzebowaniu⁹⁸.

Biegli stwierdzili, że na terenie gminy Legionowo nie istnieją utrzymane w sprawności ujęcia rezerwowe⁹⁹, mogące być wykorzystane podczas sytuacji kryzysowej. Stwierdzono na terenie gminy natomiast dwie studnie o nazwach C.S.P. studnia nr 2 i C.S.P. studnia nr 3 o łącznej wydajności 2640 m³/dobę, lecz korzystanie z nich jest niemożliwe z uwagi na m.in. brak dysponowania porozumieniem z właścicielem ujęć oraz brakiem badań jakości wody. W sytuacji kryzysowej polegającej na braku możliwości produkcji wody przez poszczególne ujęcia podstawowe (np. skażenia wody na ujęciu) dostarczenie wody do poszczególnych obszarów zasilania może

⁹⁶ Przez podmioty zewnętrzne.

⁹⁷ Analizy dokonano w marcu 2021 r. i nie były udokumentowane.

⁹⁸ W badaniu założyli, że podczas sytuacji kryzysowej zaopatrzenie w wodę może odbywać się z wykorzystaniem ujęć rezerwowych, zapasu wody zgromadzonej w zbiornikach wodociągowych oraz przez dystrybucję zgromadzonych zapasów wody butelkowanej i/lub workowanej lub realizację umów o współpracy/dostawy wody z podmiotami zewnętrznymi.

⁹⁹ Ujęcie rezerwowe – ujęcie inne niż podstawowe, utrzymywane w stanie sprawności, mogące stanowić źródło wody na czas trwania sytuacji kryzysowej.

odbywać się poprzez pozostałe działające ujęcia podstawowe pozostające w stanie sprawności - brak jest jednak możliwości oszacowania stopnia pokrycia zapotrzebowania na wodę w sytuacjach kryzysowych tj. zapotrzebowania fizjologicznego, minimalnego oraz niezbędnego (z uwagi na konieczność analizy wszystkich kombinacji pracy ujęć oraz analizy modelu hydraulicznego systemu wodociągowego, co nie jest przedmiotem niniejszej opinii).

W przypadku całkowitego braku dostawy wody do miasta, w pierwszych godzinach sytuacji kryzysowej źródło wody mogą stanowić zbiorniki wody czystej. Biegli obliczyli, że objętość wody zgromadzona w zbiornikach wody czystej przy 70% napełnienia wynosi 2975 m³ i czas pokrycia zapotrzebowania na wodę podczas trwania sytuacji kryzysowej z tak napełnionych zbiorników. Wynosił on odpowiednio dla:

- fizjologicznego zapotrzebowania na wodę – $2975/133,01 = 22,4$ doby,
- minimalnego zapotrzebowania na wodę – $2975/399,04 = 7,8$ doby,
- niezbędnego zapotrzebowania na wodę – $2975/983,56 = 3,0$ doby.

Na tej podstawie pojemność istniejących zbiorników wody czystej biegli ocenili pozytywnie wskazując, że wykorzystanie zgromadzonych w nich zapasów wody pozwala w pełni pokryć zapotrzebowania mieszkańców Miasta związane z zaopatrzeniem w wodę w czasie trwania sytuacji kryzysowej. Zbiorniki wody czystej były przystosowane do napełniania cystem.

Według biegłych kluczowym aspektem dla zapewnienia odpowiedniej ilości wody w sytuacji kryzysowej jest posiadanie odpowiedniej liczby środków transportu, pozwalających na transport wody do miejsc dystrybucji. Obliczyli, że przedsiębiorstwo wodociągowe dysponuje łącznie środkami do przewozu wody pozwalającymi na pokrycie zapotrzebowania na wodę podczas trwania sytuacji kryzysowej¹⁰⁰ w ilości:

- fizjologicznego zapotrzebowanie na wodę – $60/133,01 = 45,1\%$,
- minimalnego zapotrzebowanie na wodę – $60/399,04 = 15,0\%$,
- niezbędnego zapotrzebowanie na wodę – $60/983,56 = 6,1\%$.

Stan ten biegli ocenili negatywnie. Wskazali, że należy dążyć do zwiększenia objętości możliwej do transportu wody, przynajmniej do poziomu pokrycia zapotrzebowania fizjologicznego. Można to osiągnąć przez optymalizację logistyki transportu wody (np. zmiana lokalizacji i/lub zwiększenie liczby punktów dystrybucji wody, zwiększenie liczby pojazdów lub kursów) lub przez zabezpieczenia wykorzystania środków transportu i dystrybucji wody należących do podmiotów zewnętrznych poprzez zawarcie stosownych umów w tym zakresie.

Ponadto biegli bardzo dobrze ocenili stopień dywersyfikacji dostaw wody¹⁰¹ oraz alokacji wody w zbiornikach w Mieście¹⁰². Wskazali, że eksploatacja czterech niezależnych ujęć wody oraz zgromadzenie odpowiednich zapasów wody w zbiornikach wody czystej, znacząco zwiększa poziom bezpieczeństwa dostaw wody do mieszkańców kontrolowanej gminy zarówno w warunkach normalnych, jak i w trakcie zaistnienia sytuacji kryzysowej. W aspekcie dotyczącym dostaw wody w sytuacjach kryzysowych, biegli pozytywnie ocenili również liczbę podstawowych ujęć wody oraz pierścieniowy układ sieci, który podczas sytuacji kryzysowej

¹⁰⁰ Do obliczeń przyjęto 10 kursów na dobę obejmujących czas jazdy do miejsca dystrybucji i z powrotem, czas napełniania zbiornika wodą oraz czas dystrybucji wody z mobilnego punktu. Liczba kursów została przyjęta na podstawie danych pozyskanych w ramach kontroli P/23/087 jako średnia liczba kursów dla środków transportujących wodę, we wszystkich kontrolowanych jednostkach.

¹⁰¹ Przez pojęcie dywersyfikacja w odniesieniu do systemu wodociągowego rozumie się różnicowanie produkcji i dystrybucji wody w celu zmniejszenia ryzyka braku dostawy wody w przypadku wystąpienia sytuacji kryzysowej.

¹⁰² Badanie wiązało się ustaleniem udziału wydajności eksploatacyjnej ujęcia w całkowitej wielkości dostaw wody (dywersyfikacja) oraz udziału objętości zbiornika w całkowitej objętości łącznej zbiorników wodociągowych (alokacja). Do oceny stopnia dywersyfikacji dostaw wody i alokacji zasobów wody wykorzystano tzw. wskaźnik Pielou.

(polegającej na braku możliwości produkcji wody przez poszczególne podstawowe ujęcia wody) pozwala na zaopatrzenie w wodę poszczególnych obszarów zasilania z wykorzystaniem ujęć podstawowych pozostających w stanie sprawności.

Niemniej jednak biegli, w ocenie zasobów do realizacji zaopatrzenia w wodę, zidentyfikowali słabe strony (w stosunku do warunków optymalnych), wskazując na:

- brak ujęć rezerwowych – brak alternatywnego źródła wody na czas trwania sytuacji kryzysowej, podczas której wyłączono z eksploatacji ujęcia podstawowe; ewentualna rozbudowa systemu wodociągowego o ujęcia rezerwowe powinna zostać poprzedzona analizą ekonomiczno-techniczną zgodnie z zasadą ALARP (ang. As Low As Reasonably Practicable), gdzie koszty działań mających na celu zwiększanie bezpieczeństwa dostaw wody, nie powinny przekraczać możliwych do osiągnięcia korzyści,
- brak zbiorników sieciowych¹⁰³ – z punktu widzenia zabezpieczenia mieszkańców na czas trwania sytuacji kryzysowej, im większy zapas zgromadzonej wody w zbiornikach wodociągowych tym lepiej; ewentualna rozbudowa systemu wodociągowego o zbiorniki sieciowe powinna zostać poprzedzona analizą ekonomiczno-techniczną zgodnie z zasadą ALARP.
- brak monitoringu online jakości wody surowej – wczesne wykrycie nieprawidłowych zmian parametrów mikrobiologicznych i/lub fizykochemicznych wody pozwala uniknąć sytuacji kryzysowej lub ograniczyć jej skutki (np. w przypadku wykrycia incydentalnego zanieczyszczenia źródła wody, można natychmiastowo wyłączyć z eksploatacji dane ujęcie),
- brak dwustronnego zasilania w energię elektryczną dla obiektów SUW [...] ¹⁰⁴, SUW [...] ¹⁰⁵ – w przypadku wystąpienia braku zasilania w energię elektryczną ze źródła podstawowego, brak jest możliwości stałego zasilania wskazanych obiektów. Posiadane przez przedsiębiorstwo agregaty prądotwórcze nie posiadają wystarczających zapasów paliwa, istnieje ryzyko wyłączenia z eksploatacji wskazanych Stacji Uzdatniania Wody.

(akta kontroli str. 939-956)

Według wyjaśnień Prezes Zarządu Spółki agregaty prądotwórcze posiadają wystarczającą ilość paliwa do uruchomienia i bezpiecznej ich pracy do czasu dostarczenia nowo zakupionego paliwa. W sprawie dwustronnego zasilania SUW [...] ¹⁰⁶ oraz SUW [...] ¹⁰⁷ informujemy, że Spółka analizowała takie możliwości, ale

- dla SUW [...] ¹⁰⁸ istnieje możliwość zasilenia obiektu z drugiej stacji transformatorowej, jednak w sytuacji poważnej awarii sieci elektroenergetycznej, czyli rozpatrywanej sytuacji kryzysowej, ani stacja transformatorowa podstawowa, ani rezerwowa nie byłaby w stanie zasilić naszego obiektu, ponieważ są zasilane z tego samego GPZ-tu. Problem dotyczy braku w pobliżu stacji drugiego głównego punktu

¹⁰³ Zbiornik sieciowy – zbiornik wodociągowy, znajdujący się poza terenem ujęcia wody i stacji uzdatniania wody, współpracujący z siecią wodociągową.

¹⁰⁴ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy o dostępie do informacji publicznej i art. 11 ust. 4 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie tajemnicy przedsiębiorstwa. Wyłączenia tego dokonano w interesie Spółki.

¹⁰⁵ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy o dostępie do informacji publicznej i art. 11 ust. 4 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie tajemnicy przedsiębiorstwa. Wyłączenia tego dokonano w interesie Spółki.

¹⁰⁶ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy o dostępie do informacji publicznej i art. 11 ust. 4 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie tajemnicy przedsiębiorstwa. Wyłączenia tego dokonano w interesie Spółki.

¹⁰⁷ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy o dostępie do informacji publicznej i art. 11 ust. 4 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie tajemnicy przedsiębiorstwa. Wyłączenia tego dokonano w interesie Spółki.

¹⁰⁸ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy o dostępie do informacji publicznej i art. 11 ust. 4 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie tajemnicy przedsiębiorstwa. Wyłączenia tego dokonano w interesie Spółki.

zasilającego - tzw. „GPZ”, który zapewniłby rezerwowe zasilanie obiektu podczas awarii sieci elektroenergetycznej o dużym zasięgu. Spółka postawiła więc na budowę stacjonarnego agregatu prądowórczego, który niezależnie od rodzaju awarii sieci elektroenergetycznej, zapewnia alternatywne zasilanie stacji uzdatniania wody oraz wszystkich ujęć głębinowych w każdej nieprzewidzianej sytuacji.

- SUW [...] ¹⁰⁹ jest zasilana ze stacji transformatorowej, która została wybudowana na potrzeby realizowanej inwestycji rozbudowy stacji uzdatniania wody. W pobliżu budowanej stacji nie było żadnej stacji transformatorowej, z której Spółka mogłaby skorzystać, więc zdecydowano o jej wybudowaniu na własny koszt. Ponieważ nie ma alternatywnego źródła zasilania rezerwowego z sieci elektroenergetycznej - „GPZ”, zdecydowano o budowie stacjonarnego agregatu prądowórczego, który tak samo jak w przypadku SUW [...] ¹¹⁰, niezależnie od rodzaju awarii zapewnia alternatywne zasilanie stacji uzdatniania wody oraz wszystkich ujęć głębinowych w każdej awaryjnej sytuacji.

(akta kontroli str. 934-936)

2.9. Prowadzony w Spółce rejestr awarii wg stanu na dzień 22 maja 2023 r. zawierał 405 wpisów, z tego 55 dotyczyło awarii urządzeń wodociagowych ¹¹¹. Rejestr zawierał dane dotyczące adresu awarii, opis awarii, ewentualne uwagi i zalecenia oraz nr protokołu awaryjnego. Nie zawierał informacji o czasie trwania awarii, co było niezgodne z wymogami określonymi w pkt IV zezwolenia (opis w sekcji *stwierdzone nieprawidłowości*).

Jak poinformowali Prezes Zarządu Spółki i Prezydent Legionowa w okresie objętym kontrolą nie wystąpiły na terenie Legionowa zdarzenia skutkujące uruchamianiem procedur kryzysowych dotyczących zaopatrzenia w wodę.

(akta kontroli str. 502, 754-765)

Analiza dokumentacji trzech awarii urządzeń wodociagowych ¹¹², jakie wystąpiły na terenie Legionowa w okresie objętym kontrolą, wykazała, że działania pracowników dotyczące informowania mieszkańców o awarii były zgodne z obowiązującą procedurą postępowania w przypadku awarii o małym zasięgu, średnim zasięgu i sytuacji kryzysowej. W przypadku dwóch awarii wodociagów ¹¹³ zgodnie z § 25 pkt 3 regulaminu dostarczania wody oraz zgodnie z powyższą procedurą przekazano ulotki zawiadamiające o awarii i zastępczym punkcie poboru wody (przewidziane w ww. procedurze dla średniej awarii i sytuacji kryzysowej). W żadnym z przekazanych do kontroli dokumentów nie było informacji o czasie trwania awarii oraz z jaki rodzaj zdarzenia wystąpił wg ww. procedury postępowania przy małej awarii, średniej awarii i sytuacji kryzysowej. W dokumentacji dotyczących ww. awarii nie ma informacji o godzinie podstawienia zastępczych punktów poboru wody, a jedynie o miejscu podstawienia ¹¹⁴.

(akta kontroli str. 766-779)

¹⁰⁹ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy o dostępie do informacji publicznej i art. 11 ust. 4 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie tajemnicy przedsiębiorstwa. Wyłączenia tego dokonano w interesie Spółki.

¹¹⁰ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy o dostępie do informacji publicznej i art. 11 ust. 4 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie tajemnicy przedsiębiorstwa. Wyłączenia tego dokonano w interesie Spółki.

¹¹¹ W 2021 r. – 25, w 2022 r. – 28 i w 2023 r. – dwa wpisy.

¹¹² Awarii sieci wodociagowej na terenie SUW [...] w dniu 3 listopada 2021 r.; awarii sieci wodociagowej [...], w dniu 10 czerwca 2022 r.; awarii sieci wodociagowej [...] w dniu 3 stycznia 2023 r. Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy o dostępie do informacji publicznej i art. 11 ust. 4 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie tajemnicy przedsiębiorstwa. Wyłączenia tego dokonano w interesie Spółki.

¹¹³ Awaria na SUW [...] nie spowodowała ograniczenia w dostawie wody. Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy o dostępie do informacji publicznej i art. 11 ust. 4 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie tajemnicy przedsiębiorstwa. Wyłączenia tego dokonano w interesie Spółki.

¹¹⁴ Przekazane do kontroli procedury w dotyczące awarii nie wskazywały w jakim czasie ma być podstawiony zastępczy punkt poboru wody.

Prezes Zarządu Spółki wyjaśnił, że wg obowiązujących procedur w Spółce o kwalifikacji awarii decyduje:

- Kierownik OWiK w przypadku wystąpienia awarii o małym zasięgu (do kilkudziesięciu nieruchomości zabudowanych domkami jednorodzinnymi lub do trzech budynków wielolokalowych) i małym stopniu skomplikowania,
- Kierownik OWiK i Dyrektor Techniczny w przypadku wystąpienia awarii o średnim zasięgu lub dużym stopniu skomplikowania, który wymaga dłuższego czasu usuwania awarii,
- Kierownik OWiK, Dyrektor Techniczny i Zarząd PWK w przypadku wystąpienia awarii kryzysowych.

Informacje o wszystkich awariach wodociągowych przechodzą przez Kierownika OWiK lub w razie jego nieobecności przez osobę go zastępującą. Kierownik ocenia rodzaj awarii, charakter zdarzenia oraz zasięg wyłączenia odbiorców i podejmuje dalsze decyzje. W przypadku większego wyłączenia wody, trudno dostępnego miejsca awarii lub skomplikowanego charakteru, który wymaga dłuższego czasu wstrzymania wody, Kierownik OWiK powiadamia Dyrektora Technicznego i wspólnie dokonują oceny jaką procedurę (obowiązującą w Spółce) zastosować przy danym zdarzeniu. Jeśli charakter awarii jest skomplikowany, np. awaria jest w centrum miasta lub położenie wodociągu w miejscu awarii jest głęboko pod ziemią, w celu zastosowania odpowiedniej procedury Kierownik OWiK, a w niektórych sytuacjach również Dyrektor Techniczny dokonują oceny rodzaju awarii na miejscu zdarzenia.

Jeżeli jest to awaria o dużej skali, np. na przewodzie magistralnym, na drodze powiatowej lub wojewódzkiej i wymaga dużego wyłączenia obszaru z wody, Kierownik OWiK lub Dyrektor Techniczny natychmiast powiadamia Prezesa Zarządu celem podjęcia wspólnej decyzji, czy dana awaria kwalifikuje się pod procedurę kryzysową.

(akta kontroli str. 502)

Dokumentacja dotycząca zaistniałych awarii (rejestr oraz protokoły z awarii) nie zawierały zapisów zapewniających identyfikację rodzaju awarii, zgodnie z obowiązującą procedurą postępowania przy „małej awarii, średniej awarii i sytuacji kryzysowej”.

Prezes Zarządu Spółki wyjaśnił, że Spółka bazuje na istniejących drukach dotyczących rejestrowania awarii, które nie uwzględniają rozróżnienia awarii na jej rodzaj a uwaga NIK jest słuszna i w najbliższym czasie zostanie uwzględniona.

(akta kontroli str. 190-192, 502)

W okresie objętym kontrolą nie wystąpiły przypadki przekroczeń wartości parametrycznych wody uzdatnionej, które miałyby wpływ na bezpieczeństwo odbiorców wody.

(akta kontroli str. 836, 844-851)

2.10. Okresowe kontrole stanu technicznego obiektów budowanych Spółki (stacji uzdatniania wody, zbiorników wody czystej, studni) dokonywano zgodnie z art. 62 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane¹¹⁵, tj.:

- co roku w okresie objętym kontrolą¹¹⁶ zgodnie z art. 62 ust 1 pkt 1 Prawa budowlanego sprawdzeniu polegał stan techniczny elementów budynku, budowli i instalacji narażonych na szkodliwe wpływy atmosferyczne i niszczące działania czynników występujących podczas użytkowania obiektu; instalacji i urządzeń

¹¹⁵ Dz.U. z 2023 r. poz.682 ze zm., dalej: Prawo budowlane.

¹¹⁶ Kontroli rocznych dokonywał powoływany każdorazowo przez Prezesa Spółki Zespół kontrolujący składający się z pracowników Spółki (kierowników działów) oraz przewodniczącego komisji (posiadającego uprawnienia projektanta, kierownika budowy i robót w specjalności konstrukcyjno-budowlanej) nr uprawnień budowlanych S-t-73/78. Kontroli wszystkich obiektów Spółki dokonywano razem – w dniach 13 grudnia 2021 r. i 25 listopada 2022 r.

służących ochronie środowiska, instalacji gazowych oraz przewodów kominowych (dymowych, spalinowych i wentylacyjnych),

- raz na pięć lat¹¹⁷ zgodnie z art. 62 ust 2 Prawa budowlanego sprawdzeniu podlegał stan techniczny i przydatność do użytkowania obiektów budowlanych, estetyka obiektów budowlanych oraz ich otoczenie.

Wyniki przeprowadzonych kontroli w 2021 r. wskazywały m.in. potrzebę:

- remontu murków oporowych zbiorników wody czystej dla SUW [...] ¹¹⁸,
- dodania zbiornika hydroforowego i zbudowania wanny ociekowej dla SUW [...] ¹¹⁹,
- przebudowy układu dozowania podchlorynu, remont instalacji technologicznej, remont bramy dla SUW [...] ¹²⁰.

Przeгляд z 2022 r. wykazał m.in. potrzebę remontu stropów komory zasuw zbiorników wody czystej dla SUW [...] ¹²¹. W ramach przeglądów rocznych dokonywana była także ocena zabezpieczeń ujęć wody, tj. kontrola ogrodzeń, bram, zamknięcia studni i zbiorników wody. Nie stwierdzono żadnych nieprawidłowości w ramach tych kontroli. W protokołach z kontroli pięcioletnich nie wskazano żadnych nieprawidłowości i usterek.

(akta kontroli str. 398-449)

Wskazane w ramach ww. przeglądów potrzeby remontowe dotyczące remontu murków oporowych zbiorników wody czystej; dodanie zbiornika hydroforowego dla SUW [...] ¹²²; przebudowa układu dozowania podchlorynu; remont instalacji technologicznej i remont bramy na SUW [...] ¹²³ zostały wykonane. Remont stropów komory zasuw zbiorników wody czystej dla SUW przewidziany jest na okres czerwiec - sierpień bieżącego roku. W przypadku zalecenia zbudowania wanny ociekowej dla SUW [...] ¹²⁴ z 2021 r. Prezes Zarządu Spółki wyjaśnił, przed zleceniem wykonania projektu postanowiono sprawdzić w praktyce analogiczne rozwiązanie wprowadzane w tym samym czasie w obiekcie Stacji Uzdatniania Wody [...] ¹²⁵. Do czasu kolejnego przeglądu rocznego zakładane jest wszczęcie postępowania na udzielenie zamówienia opracowania projektu modernizacji SUW [...] ¹²⁶ zawierającego

¹¹⁷ Ostatnią kontrolę czterech obiektów budowlanych Spółki przeprowadzono 30 listopada 2020 r. Kontrolę przeprowadził zespół kontrolujący składający się z pracowników Spółki (kierowników działów) oraz przewodniczącego komisji (posiadającego uprawnienia projektanta, kierownika budowy i robót w specjalności konstrukcyjno-budowlanej) nr uprawnień budowlanych St-73/78.

¹¹⁸ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy o dostępie do informacji publicznej i art. 11 ust. 4 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie tajemnicy przedsiębiorstwa. Wyłączenia tego dokonano w interesie Spółki.

¹¹⁹ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy o dostępie do informacji publicznej i art. 11 ust. 4 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie tajemnicy przedsiębiorstwa. Wyłączenia tego dokonano w interesie Spółki.

¹²⁰ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy o dostępie do informacji publicznej i art. 11 ust. 4 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie tajemnicy przedsiębiorstwa. Wyłączenia tego dokonano w interesie Spółki.

¹²¹ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy o dostępie do informacji publicznej i art. 11 ust. 4 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie tajemnicy przedsiębiorstwa. Wyłączenia tego dokonano w interesie Spółki.

¹²² Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy o dostępie do informacji publicznej i art. 11 ust. 4 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie tajemnicy przedsiębiorstwa. Wyłączenia tego dokonano w interesie Spółki.

¹²³ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy o dostępie do informacji publicznej i art. 11 ust. 4 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie tajemnicy przedsiębiorstwa. Wyłączenia tego dokonano w interesie Spółki.

¹²⁴ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy o dostępie do informacji publicznej i art. 11 ust. 4 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie tajemnicy przedsiębiorstwa. Wyłączenia tego dokonano w interesie Spółki.

¹²⁵ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy o dostępie do informacji publicznej i art. 11 ust. 4 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie tajemnicy przedsiębiorstwa. Wyłączenia tego dokonano w interesie Spółki.

¹²⁶ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy o dostępie do informacji publicznej i art. 11 ust. 4 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie tajemnicy przedsiębiorstwa. Wyłączenia tego dokonano w interesie Spółki.

analogiczne rozwiązanie lub - jeśli w toku eksploatacji wanień ociekowych w pomieszczeniu chlorowni SUW [...] ¹²⁷ ujawnią się słabe strony przyjętych rozwiązań - opracowanie zmodyfikowanych wytycznych do opracowania projektu modernizacji i dalszej realizacji zadania.

(akta kontroli str. 502-503, 922)

2.11. Dla ujęć wody należących do Spółki ¹²⁸ (13 studni głębinowych ¹²⁹) Dyrektor Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie decyzją ¹³⁰ z 29 czerwca 2018 r. ustanowił strefy ochronne, poprzez wyznaczenie terenu ochrony bezpośredniej. Spółka została zobowiązana do ogrodzenia terenu ochrony bezpośredniej i umieszczenia tablic zawierających informację o ustanowieniu strefy ochronnej i zakazie wstępu osób nieuprawnionych. Ponadto w decyzji zobowiązano Spółkę do:

- zakazu użytkowania gruntów na cele nie związane z eksploatacją ujęcia wody,
- nakazano odprowadzanie wód opadowych roztopowych w sposób uniemożliwiający przedostawanie się ich do urządzeń służących do poboru wody,
- nakazano zagospodarowanie terenu zielenią,
- odprowadzanie poza granicę terenu ochrony bezpośredniej ścieków komunalnych,
- nakazano ograniczenie przebywania na terenie do osób niezbędnych do obsługi urządzeń do poboru wody.

(akta kontroli str. 531-534)

Spółka opracowała analizy ryzyka dla ujęć głębinowych wód podziemnych [...] ¹³¹ w 2021 r, [...] ¹³² w 2021 r. oraz [...] ¹³³ w 2019 r. ¹³⁴ zgodnie z art. 133 ust. 4 Prawa wodnego dla potrzeb oceny potrzeby ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody. W analizach wykazano, że ujęcia nie są istotnie zagrożone pogorszeniem jakości wody w zakresie innym niż stwierdzony w wykonanych badaniach laboratoryjnych i, że nie ma ekonomicznego uzasadnienia ustanawiania stref ochrony pośredniej dla ujęć SUW [...] ¹³⁵ i SUW [...] ¹³⁶ a dla SUW ¹³⁷ nie ma takiej potrzeby.

(akta kontroli str. 193-307)

¹²⁷ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy o dostępie do informacji publicznej i art. 11 ust. 4 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie tajemnicy przedsiębiorstwa. Wyłączenia tego dokonano w interesie Spółki.

¹²⁸ Studnia oligoceńska Rynek jest własnością Miasta, w zarządzie Spółki na podstawie

¹²⁹ [...] Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy o dostępie do informacji publicznej i art. 11 ust. 4 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji. NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie tajemnicy przedsiębiorstwa. Wyłączenia tego dokonano w interesie Spółki.

¹³⁰ Nr pisma WA/ZUZ.2.4100.1.147.2018.SM, dalej: decyzja o ustanowieniu strefy ochronnej.

¹³¹ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy o dostępie do informacji publicznej i art. 11 ust. 4 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji. NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie tajemnicy przedsiębiorstwa. Wyłączenia tego dokonano w interesie Spółki.

¹³² Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy o dostępie do informacji publicznej i art. 11 ust. 4 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie tajemnicy przedsiębiorstwa. Wyłączenia tego dokonano w interesie Spółki.

¹³³ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy o dostępie do informacji publicznej i art. 11 ust. 4 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie tajemnicy przedsiębiorstwa. Wyłączenia tego dokonano w interesie Spółki.

¹³⁴ Analizy wykonane na zlecenie Spółki przez [...] zawierające, m.in.: charakterystyki ujęć i studni głębinowych; ocenę wpływu warunków środowiskowych na ujęcie, ocenę zagrożeń zdrowotnych, wnioski. Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy o dostępie do informacji publicznej i art. 11 ust. 4 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie tajemnicy przedsiębiorstwa. Wyłączenia tego dokonano w interesie Spółki.

¹³⁵ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy o dostępie do informacji publicznej i art. 11 ust. 4 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji. NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie tajemnicy przedsiębiorstwa. Wyłączenia tego dokonano w interesie Spółki.

¹³⁶ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy o dostępie do informacji publicznej i art. 11 ust. 4 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie tajemnicy przedsiębiorstwa. Wyłączenia tego dokonano w interesie Spółki.

¹³⁷ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy o dostępie do informacji publicznej i art. 11 ust. 4 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie tajemnicy przedsiębiorstwa. Wyłączenia tego dokonano w interesie Spółki.

2.12. Oględziny SUW [...] ¹³⁸ oraz studni nr 3a wykazały, iż:

- cały teren SUW [...] ¹³⁹ (gdzie zlokalizowane są studnie nr 2a oraz 5) oraz teren, gdzie znajduje się studnia 3a były ogrodzone, zagospodarowane zielenią zgodnie z wymogami decyzji o ustanowieniu strefy ochronnej,
- z każdej strony wygradzonego terenu znajdowały się tablice informacyjne o strefie ochronnej i zakazie wstępu osób nieuprawnionych
- studnie były zabezpieczone przed dostawaniem się wody opadowej,
- na terenie objętym ochroną przebywały jedynie osoby niezbędne do obsługi urządzeń,
- teren objęty strefą ochrony bezpośredniej był monitorowany, w sposób stały nadzorowany przez pracownika ochrony z siedziby Spółki,
- studnie głębinowe wyposażone były w czujniki otwarcia sygnalizujące otwarcie kopuły przykrywającej studnie pracownikowi ochrony i pracownikowi SUW [...] ¹⁴⁰.
- system wodociągowy na SUW [...] ¹⁴¹ wyposażony był w system biomonitoringu SYMBIO, wykorzystujący małże słodkowodne jako system wczesnego ostrzeżenia przed nagłym zanieczyszczeniem ujęcia wody.

(akta kontroli str. 531-534, 852-866, 879-880)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Brak możliwości zapewnienia dostaw wody w sytuacji kryzysowej związanej z wyłączeniem możliwości dostarczania wody wodociągami. Spółka nie zapewniała pokrycia, obliczonego przez biegłych, zapotrzebowania na wodę przy wykorzystaniu posiadanych środków transportu. Możliwości dostarczenia wody posiadanymi cysternami obliczono na 60 m³ dziennie (10 kursów cysterny dziennie), co oznacza możliwość dostarczenia 45,1% dziennego fizjologicznego zapotrzebowania na wodę, 15,0% minimalnego i 6,1% niezbędnego.

(akta kontroli str. 949-950)

Prezes Zarządu Spółki, wyjaśnił, że w sytuacji braku możliwości dostawy wody istniejącą infrastrukturą wodociągową, przy możliwości eksploatacji czynnych ujęć głębinowych, wymagane będzie wyznaczenie miejsc i wybudowanie na przewodach wody surowej zastępczych punktów pobory wody, którymi woda będzie rozdawana mieszkańcom miasta. Posiadane przez naszą Spółkę studnie głębinowe w ilości 13 szt. rozmieszczone w różnych rejonach miasta Legionowa, jak również wystarczające zasoby ludzkie i techniczne, umożliwiają stworzenie kilku lub nawet kilkunastu zastępczych punktów poboru wody dla ludności w krótkim terminie czasowym. Spółka działa wyłącznie w oparciu o istniejące systemy wodociągowe i w sytuacji całkowitego wyłączenia możliwości pozyskiwania wody z istniejących studni głębinowych, awaryjne jej dostarczanie powinno być uregulowane na wyższych szczeblach struktur administracyjnych, gdyż w takiej sytuacji nasza Spółka nie będzie w stanie realizować zadania zbiorowego zaopatrzenia w wodę.

(akta kontroli str. 160-165)

¹³⁸ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy o dostępie do informacji publicznej i art. 11 ust. 4 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji. NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie tajemnicy przedsiębiorstwa. Wyłączenia tego dokonano w interesie Spółki.

¹³⁹ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy o dostępie do informacji publicznej i art. 11 ust. 4 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji. NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie tajemnicy przedsiębiorstwa. Wyłączenia tego dokonano w interesie Spółki.

¹⁴⁰ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy o dostępie do informacji publicznej i art. 11 ust. 4 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji. NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie tajemnicy przedsiębiorstwa. Wyłączenia tego dokonano w interesie Spółki.

¹⁴¹ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy o dostępie do informacji publicznej i art. 11 ust. 4 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji. NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie tajemnicy przedsiębiorstwa. Wyłączenia tego dokonano w interesie Spółki.

W ocenie NIK, żeby w sytuacji kryzysowej¹⁴², sprawnie zorganizować zastępczą dystrybucję wody w sposób jaki wyżej wskazuje Prezes Spółki, niezbędne są procedury określające co najmniej lokalizację takich punktów (uwzględniające możliwości danego punktu dla konkretnej liczby ludności), zadania do wykonania przy ich tworzeniu i osoby odpowiedzialne za ich realizację. Takie procedury powinny znajdować się w planie awaryjnego dostarczania wody, którego Spółka nie opracowała, co opisano w obszarze pierwszym wystąpienia. Aktualnie Spółka nie dysponuje ani wystarczającym sprzętem ani procedurami umożliwiającymi zapewnienie dostaw wody w każdej sytuacji kryzysowej.

2. Niezamieszczanie w rejestrze awarii informacji o czasie trwania awarii, do czego zobowiązywał pkt IV ust. 1 pkt 2 zezwolenia na prowadzenie zbiorowego zaopatrzenia w wodę.

(akta kontroli str. 51, 754-765)

Prezes Zarządu Spółki wyjaśnił, że Spółka bazuje na istniejących drukach dotyczących rejestrowania awarii infrastruktury wodociągowo-kanalizacyjnej w Legionowie i nigdy nie zwróciła uwagi na to, że jednym z wymogów jest konieczność uwzględniania czasu usuwania awarii. Z uwagi na fakt, że żadna awaria wodociągowa wstrzymująca wodę do odbiorców, nie trwała dłużej niż 10 godzin, nasza Spółka nie czuła potrzeby uwzględniania tej informacji w protokołach awaryjnych. Informujemy również, że takie informacje mogą być odczytywane np. z ewidencji czasu pracy ekip usuwających awarie.

(akta kontroli str. 165)

OCENA CZĄSTKOWA

Spółka nie była prawidłowo przygotowana na wypadek wszystkich zdarzeń mogących w istotny sposób ograniczyć stopień zaopatrzenia w wodę mieszkańców Legionowa. Pomimo posiadania odpowiednich zasobów, w sytuacji całkowitego braku możliwości dostarczenia wody siecią wodociągową Spółka nie zapewniłaby dostawy wody w wysokościach określonych w planie OC, jak i oszacowanych przez biegłych. Wynika to z niewystarczających możliwości dystrybucji wody cysternami Spółki i braku planu awaryjnego zaopatrzenia w wodę pitną, który określałby alternatywne rozwiązania na przykład przez wyznaczenie studni głębinowych do poboru wody przez mieszkańców, transportu w sytuacji braku możliwości dystrybucji wody wodociągiem. Zadania związane z utrzymaniem infrastruktury wodociągowej i jej modernizacją, ochroną ujęć wody, usuwaniem awarii na sieci wodociągowej oraz informowaniem o nich mieszkańców realizowane były zgodnie z obowiązującymi przepisami. Spółka niezgodnie z wymaganiami zezwolenia prowadziła rejestr awarii.

III. Uwagi i Wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące uwagi i wnioski:

Uwagi Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę, że opisane w niniejszym wystąpieniu pokontrolnym nieprawidłowości wskazują na potrzebę sporządzenia rzetelnej charakterystyki zagrożeń dotyczących zapewnienia ciągłości dostaw wody w Gminie, przeprowadzenia analizy stanu zabezpieczenia dostaw wody w sytuacjach kryzysowych oraz przeprowadzenia analizy zasobów Przedsiębiorstwa pod kątem zidentyfikowania potrzeb/niedoborów, celem zapewnienia skutecznego działania w sytuacjach kryzysowych.

Wnioski

¹⁴² Sytuacja kryzysowa może powodować nie tylko brak infrastruktury, ale również brak osób odpowiedzialnych za podejmowanie decyzji.

1. Podjęcie działań w celu zapewnienia, w sytuacji braku możliwości dostarczenia wody siecią wodociagową, wymaganych poziomów dostaw wody, przewidzianych w planie OC oraz wskazanych przez biegłych powołanych w trakcie kontroli NIK.
2. Przedkładanie Zarządowi Gminy wraz z rocznym sprawozdaniem finansowym informacji o realizacji skarg i wniosków oraz występujących awariach, do czego zobowiązywał pkt IV ust. 2 zezwolenia na prowadzenie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków.
3. Dostosowanie rejestru awarii do wymogów, określonych w pkt. IV ust. 1 pkt 2 zezwolenia na prowadzenie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków.

IV. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Warszawie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, 30 czerwca 2023 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Warszawie

Kontroler
Rafał Sowa
Główny specjalista k.p.

p.o. Dyrektor Delegatury Najwyższej
Izby Kontroli w Warszawie

Michał Musioł

/-/

/-/

Na podstawie art. 35c ust. 1-2 ustawy o NIK w powyższym tekście dokonano sprostowania oczywistej omyłki pisarskiej poprzez:

- zastąpienie na str. 4 wystąpienia pokontrolnego w pkt. 1.1., w wierszu 11 od dołu fragmentu zdania o treści „Sumaryczna średniodobowa produkcja wody wynikająca z aktualnego zużycia wody przez mieszkańców w roku 2022 wynosiła 8 722 m³/dobę,” treścią: „Sumaryczny średniodobowy pobór wody wynikający z aktualnych pozwoleń wodnoprawnych wynosi 8 722 m³/dobę,”.

Warszawa, 2 sierpnia 2023 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Warszawie
p.o. Dyrektor
Michał Musioł
/-/

.....